

HVIDBOG

FORSLAG TIL
REGULATIV FOR LILLEVANGSRENDEN
2016

HVAD ER EN HVIDBOG

Når Slagelse Kommune laver regulativer, har borgerne mulighed for at fremsende bemærkninger til indholdet.

For at skabe overblik over tilbagemeldingerne, samler Slagelse Kommune de indkomne bemærkninger sammen i en hvidbog.

Bemærkningerne er gengivet på de næste sider.

Hvidbogen forelægges Erhverv-, Plan- og Miljøudvalget, inden regulativet godkendes endeligt.

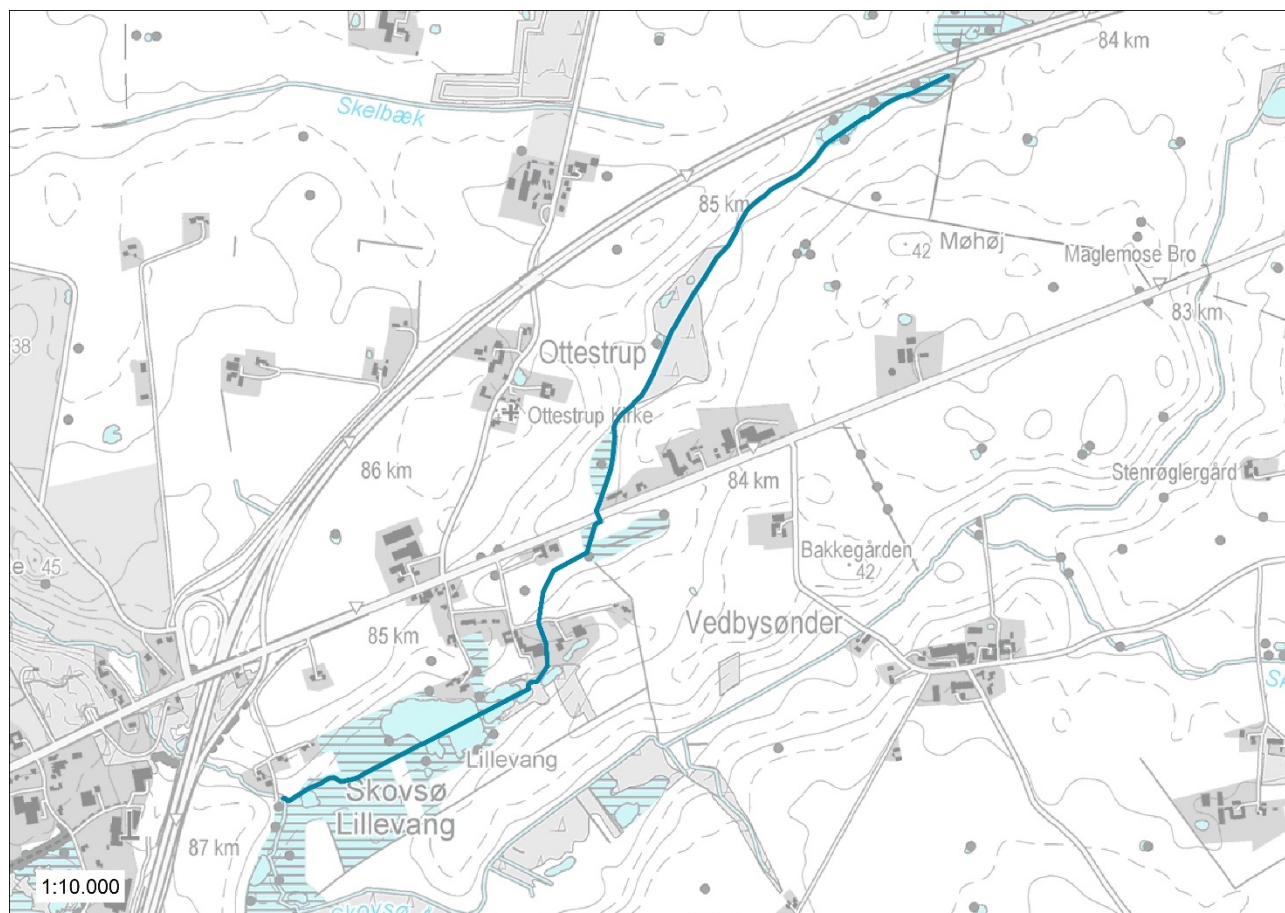
REGULATIVFORSLAGET

Denne hvidbog vedrører forslag til regulativ for Lillevangsrenden 2016. Regulativforslaget omfatter vandløbet, markeret på kortet nedenfor.

Forslag til regulativ for Lillevangsrenden har været fremlagt i offentlig høring i perioden 9. september – 4. november 2016.

KORT OVER LILLEVANGSRENDEN

OVERSIGT

Slagelse Kommune har modtaget bemærkninger fra følgende afsender:

Per Christensen, Udsætningsforeningen Vestsjælland 95 (UFV95)

SAMMENFATNING

Herunder er bemærkningerne gengivet i resumé og med Slagelse Kommunes kommentarer til bemærkningerne vist til højre.

	RESUMÉ AF AFSENDERENS BEMÆRKNINGER TIL REGULATIVFORSLAGET	SLAGELSE KOMMUNES KOMMENTARER
1.	PER CHRISTENSEN, UDSÆTNINGSFORENINGEN VESTSJÆLLAND 95 (UFV95)	
1.1	MÅLSÆTNING	
	<p>Nitratdirektivet, Vandrammedirektivet og Habitatdirektivet fastslår, at medlemslandene ikke må forringe miljøtilstanden i vore åer. Disse principper gælder også for Lillevangsrenden.</p> <p>I Vestsjællands Amts vandløbsplan fra december 2005 var vandløbet målsat som Karpefiskevand (B3), hvilket betyder, at vandløbet skal kunne anvendes som opholds- og opvækstområde for ål, aborre, gedde og karpefisk. Dette fremgår end IKKE af redegørelsen.</p> <p>Ligeledes fremgår det af Vestsjællands Amts vandløbsplan at miljømålet var DVFI 4. Af redegørelsen fremgår det, at dette ikke opnås, da der i perioder måles en lavere DVFI.</p>	<p><i>Nitratdirektivet indebærer et krav om udarbejdelse af nitrathandlingsplan. Nitrathandlingsplanen har til formål at beskytte vandmiljøet mod forurening med nitrater fra landbruget. Nitratdirektivet er i dansk lovgivning bl.a. udmøntet i husdyrbekendtgørelsen, der fastsætter generelle miljøregler for husdyrproduktionen og anvendelse af husdyrgødning.</i></p> <p><i>Vandrammedirektivet er implementeret i dansk lovgivning i miljømålsloven. Den foreskriver at staten udarbejder vandplaner med tilhørende indsatsprogrammer, som redegør for, hvordan vi i Danmark vil nå EU-målet om "god tilstand" for de danske vandområder. De statslige vandområdeplaner er således en implementering af vandrammedirektivet.</i></p>

<p>I forhold til Vandrammedirektivet må der ikke ske forringelse i overfladevandets miljømæssige tilstand.</p> <p>Lillevangsrenden må forventes, at være levested for ål, der er rødlistet og kræver en særlig beskyttelse. Målsætningen skulle ifølge planen være opfyldt inden udgangen af 2008.</p> <p>I statens vandplaner var vandløbet oprindeligt medtaget, men er nu udtaget. UfV95 kender ikke begrundelsen, men har forespurgt Naturstyrelsen om der er hindringer for, at den gamle målsætning indskrives i regulativet og det er der ikke.</p> <p>Derfor anmoder vi om, at den oprindelige fiskevandsmålsætning, samt DVFI målet på 4 indskrives i regulativet, da det ikke forekommer andre steder og ellers vil være en administrativ nedgradering i forhold til EU retten og kan medvirke til en varig tilstandsændring, der ikke er lovmedholdelig.</p> <p>Vandløbet vil ellers ikke længere være beskyttet, som det ellers fuldstændigt er i det gældende regulativ.</p> <p>Ekstraordinær grødeskæring må derfor ikke føre til forringelse af ovennævnte målsætning, hvilket skal indskrives i regulativet.</p>	<p><i>Habitatdirektivet forpligter EU's medlemslande til at bevare udvalgte naturtyper og arter, der er karakteristiske, sjældne eller truede i EU. Habitatdirektivet er i dansk lovgivning implementeret via habitatbekendtgørelsen. Ifølge habitatbekendtgørelsen skal kommunen sikre, at der ikke sker forringelser af yngle- og rasteområder for en række strengt beskyttede dyrearter opført på habitatdirektivets bilag IV. Tykskallet malermusling er den eneste af disse arter, som potentielt kan forekomme i Lillevangsrenden. Slagelse Kommune vurderer, at det nye regulativ ikke forringer levevilkårene for en eventuel forekomst af Tykskallet malermusling.</i></p> <p><i>Ål er på den danske Rødliste og angivet som kritisk truet. Kommunen er udelukkende forpligtiget til at foretage en vurdering af regulativet i forhold til arter beskyttet af habitatdirektivet (bilag IV-arter). Slagelse Kommune vurderer dog, at det nye regulativ ikke forringer forholdene for ål i Lillevangsrenden.</i></p> <p><i>Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Sjælland afløser tidligere planer for vandløb. Vandområdeplanen fastsætter de gældende målsætninger for vandløb.</i></p> <p><i>Lillevangsrenden er ikke målsat i den gældende vandområdeplan, hvilket er grundlaget for denne revision af regulativet.</i></p> <p><i>Selv om de gamle målsætninger skrives ind i de nye regulativer, vil de ikke være</i></p>
--	---

		<p><i>gældende. Det er de heller ikke i de eksisterende regulativer.</i></p> <p><i>Regionplanretningslinjer for anvendelsen og beskyttelsen af vandressourcerne og for kvaliteten af vandløb, søer og kystvande faldt bort i 2014 ved ikrafttrædelsen af Vandplan 2009-2015.</i></p> <p><i>De målsatte vandløb i dag omfatter alle de konkret afgrænsede vandområder, der er fastsat i bekendtgørelsen om miljømål. For de øvrige vandområder i Danmark, der ikke er målsat, varetages hensynet til tilstanden gennem myndighedernes administration af sektorlovgivning, fx naturbeskyttelsesloven.</i></p> <p><i>Et regulativ regulerer udelukkende kontrol og vedligeholdelse af vandløbet, således at vandløbet kan opretholde den skikkelse eller vandføringsevne, der er beskrevet i regulativet.</i></p> <p><i>Et regulativ har ingen retsvirkning i forhold til andre afgørelser. Det vil sige, at hvis der skal træffes en afgørelse om fx regulering af vandløbet indgår regulativet ikke i vurderingen af sagen.</i></p> <p><i>Slagelse Kommune vurderer derfor, at det er formålsløst at indskrive de gamle målsætninger ind i de nye regulativer.</i></p> <p><i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af regulativet.</i></p>
--	--	---

1.2	GRØDESKÆRING OG DENITRIFIKATION	
	<p>På grund af vandløbsprofilets ekstreme dybde vil UFV95 foreslå, at der efterlades grøde i hele vandløbets bredde med en højde på op til 25 cm over hele den regulativmæssig bund.</p> <p>UFV95 har tidligere påpeget, at Slagelse Kommunes generelle retningslinjer for grødeskæring i den nye regulativer strider mod den faglig udredning om grødeskæring 2016 J.nr. NST - 4201-00864, da man øger antallet af grødeskæringer. Imidlertid indeholder det nye regulativ kun en grødeskæring.</p> <p>Regulativet indeholder ikke bestemmelser omkring grødeskæringsmetoder. UFV95 mener, at dette er en væsentlig forvaltningsmæssig mangel og henviser i øvrigt til Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse NMK-43-00316 fra den 30. oktober 2013: Et regulativ skal efter bekendtgørelse om regulativer for offentlige vandløb § 3, nr. 2, bl.a. indeholde bestemmelser om vandløbets vedligeholdelse, herunder om vedligeholdelsesarbejdets udførelse, om bortskaffelse af fyld og grøde samt om sikring af drænudløb.</p> <p>Derfor mener UFV95, at man ikke kan undgå, at beskrive grødeskæringsmetoden for en given vandløbsstrækning i regulativet eller et følgedokument.</p> <p>Det samme gælder, at regulativet må indeholde en redegørelse, der forklarer forholdet mellem vedligeholdelsesmetoden og</p>	<p><i>Grundlæggende for vedligeholdelsen er, at kommunen er forpligtiget til, at sikre den skikkelse eller vandføringsevne, der er fastsat i regulativet. Regulativet skal beskrive den vedligeholdelse, der skal til for at vandløbet ikke ændrer skikkelse eller vandføringsevne.</i></p> <p><i>Det som UFV95 foreslår vil kræve en ændring af vandløbets teoretiske skikkelse. Det er en reguleringssag og ikke en del af revisionen.</i></p> <p><i>I Lillevangsrenden ændres der ikke ved antallet af grødeskæringer.</i></p> <p><i>Slagelse Kommune vurderer, at de nye regulativer lever op til gældende lovgivning. Grødeskæringsmetoder eller "vedligeholdelsens udførelse" i bekendtgørelse, vejledning mv er en betegnelse for omfang, hyppighed og tidspunkt. Med omfang menes fx om der skæres i fuld bredde, skæring i en eller flere strømrender, selektiv skæring mv. Der er ikke tale om hvilket redskab der bruges – altså om der anvendes en mejekurv eller le til grødeskæringen.</i></p> <p><i>I regulativet for Lillevangsrenden er grødeskæringens omfang, hyppighed og tidspunkt præcist beskrevet.</i></p> <p><i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af regulativet.</i></p>

	<p>sikring af målopfyldelse i forhold til Vandrammedirektivet.</p> <p>UFV95 anerkender, at det er mere operativt, at håndtere grødeskæringsmetoden i et andet dokument end regulativet, da dette er meget statisk og ikke tager højde for udvikling af vedligeholdelsesmetoder og at det faktiske behov kan ændre sig hurtigere end en realistisk revision af regulativet.</p>	
1.3	KOMBINERET MASKINEL OG MANUEL GRØDESKÆRING	
	<p>UFV95 vil foreslå at man kombinerer den maskinelle og den manuelle grødeskæring således, at mejekurven tager det grove og den stivstænglede vegetation på vandløbsprofilets sider, mens vandløbsprofilet fra 0,25 m over daglig vande og nedover skæres manuelt.</p> <p>UFV95 har i forbindelse med opfiskning af moderfisk konstateret, at der er nemt at færdes manuelt i de fleste strækninger af vandløbssystemet, hvorfor det i forlængelse af ovenstående vil være anbefalelsesværdigt, at selve strømrønden med hensyn til bredde og snoning skæres manuelt, da dette i praksis har vist sig umuligt med maskine.</p>	<p><i>Slagelse Kommune mener, at det kan være en god idé at kombinere maskinel og manuel grødeskæring. Slagelse Kommune ønsker ikke at begrænse sig til et bestemt redskab i regulativerne, da redskaberne udvikler sig – og da det kan variere fra år til år, hvad der er mest hensigtsmæssigt. Det væsentligste er, at vandløbet bliver grødeskåret i det omfang som beskrevet i regulativet – hverken mere eller mindre.</i></p> <p><i>Dette synspunkt understøttes i Skov- og Naturstyrelsens notat fra 2007 om udarbejdelse af regulativer, hvor der står at:</i></p> <p><i>”Regulativet bør ikke fastlægge bindende krav til anvendelse af grødeskæringsredskab. Dette beror dels på, at grødesammensætningen kan ændres gennem regulativperioden, dels at nye erfaringer og metoder kan komme til. ”</i></p> <p><i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af regulativet.</i></p>

1.4	MINIMUMVANDFØRING	
	<p>I Vestsjællands Amts vandløbsplan fra december 2005 var vandføringen i median min. situationen fastsat til > 0.</p> <p>Statens Vandplan 2009-2015 – Smålandsfarvandet 2.5 stiller en række krav til minimumsvandføring, men overlader det til kommunen, at sikre dette.</p> <p>UFV95 ønsker redegjort, hvordan det sikres, at Naturstyrelsens krav endeligt efterleves.</p> <p>UFV95 mener, at der bør indføres et måleprogram for denne parameter generelt i kommunen og skal anmode om et sådan.</p>	<p><i>Den 27. juni 2016 offentliggjorde Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) vandområdeplaner for anden planperiode (2015-2021).</i></p> <p><i>Slagelse Kommune er omfattet af Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Sjælland.</i></p> <p><i>Der er ikke længere krav til vandløbenes medianminimum vandføring.</i></p> <p><i>Slagelse Kommune påbegynder snart arbejdet med at forny de største indvindingsstilladelser til vandværkerne.</i></p> <p><i>Der skal som udgangspunkt ikke indvindes mere vand, men der vil formentlig blive ændret lidt på, hvor der bliver indvundet vand.</i></p> <p><i>Kommunen skal sikre, at tilladelserne ikke vil indebære, at grundvandsforekomsters tilstand forringes, eller at fastsatte miljømål ikke nås.</i></p> <p><i>Lillevangsrenden er ikke målsat i vandområdeplanen, men beskyttet mod tilstandsændringer jf. naturbeskyttelsesloven.</i></p> <p><i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af regulativet.</i></p>

1.5	EGENKONTROL	
	<p>UFV95 har henover de sidste 10 år set en meget varieret kvalitet af kommunens vandløbsvedligeholdelse.</p> <p>Tidligere har den været overdrevet med alt for brede strømrrender, ødelagte brinker og en generel udhuling af vandløbenes biologiske kvaliteter.</p> <p>Dette er tydeligt reflekteret i Naturstyrelsens basisanalyse, hvor kun et vandløb lever op til fiskevandsmålsætningerne (Seerdrup Å), hvor vi også ved, at Tude Å's vandløbssystem i sin helhed kun leverer en reproduktion af laksefisk på under 20% af potentialet.</p> <p>Årsagen er utvivlsomt "dårligt håndværk" fra den udførende entreprenør, hvilket har været en katastrofe for måløpfyldelsen, laksefisken, den generelle biodiversitet og fiskeriet.</p> <p>Derfor efterlyser vi en uvildig efterkontrol af det udførte vedligeholdelsesarbejde.</p> <p>Det gælder opmåling af strømrrenderbredder, snoning, og beskyttelse og genudlægning af optagne sten og fast bund, samt en generel biologisk vurdering af det udførte grødeskærings og oprensingsarbejde.</p>	<p><i>Slagelse Kommune har i 2016 iværksat en række tiltag til forbedring af den fremtidige kontrol med vedligeholdelsen.</i></p> <p><i>Der er indkøbt app og telefoner, der giver å-mændene mulighed for at se regulativbestemmelser om strømrrende præcist, hvor de står ude i felten, uden at skulle finde papirkort m.v. frem.</i></p> <p><i>Der er i år indført ændrede krav til egenkontrol, hvor intensiteten af billeder per vandløb er skærpet, herunder med en tydelig målangivelse på billedet.</i></p> <p><i>Desuden fører vandløbsmyndigheden tilsyn, og driftslederen for vandløbsvedligeholdelsen foretager ekstra stikprøvetilsyn</i></p> <p><i>Slagelse Kommune har tilkøbt programmet "Fremdriftsmodul" som en del af kontrollen på det udførte arbejde i forbindelse med grødeskæringen. Modulen rapporterer, hvor langt å-mændene er med de enkle vandløbsstrækninger. Billeder af strømrrende-kontrollen vil blive lagt offentligt op på kommunens vandløbsportal.</i></p> <p><i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i regulativet.</i></p>
1.6	SANDFANG	
	<p>Fra station 1475 til 1800 er der formentlig et nyt sandfang. Det fremgår ikke tydeligt af regulativet.</p>	<p><i>Sandfang indgår generelt ikke i regulativernes dimensionsskema. Driften af sandfang er beskrevet i regulativerne.</i></p>

		<i>Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i regulativet.</i>
--	--	---

Slagelse Kommune

Teknik og Miljø

Dahlsvej 3

4220 Korsør.

teknik@slagelse.dk

Sendt elektronisk pr. mail til ovenstående

Slagelse den 4. november 2016

VEDRØRENDE

- Slagelse Kommune
- Revision af vandløbsregulativer
- Lillevangsrenden

Høringsvar og bemærkninger til regulativforslag for Lillevangsrenden

Lillevangsrenden er et meget lille vandløb (Type 1), med ringe faldforhold – mellem -5,72 og +2,65 ‰ promille.

Vandløbets primære biologiske funktion er, at være spredningskorridor for ål, planter, dyr og fugle langs vandløbet, samt bidrage optimalt med denitrifikationen (omsætning af kvælstof fra vand til luft), hvilket er ekstremt vigtigt jfr. den nyligt vedtagne landbrugspakke.

Landbrugspakken lægger op til, at metoden for reduktion af kvælstof primært skal ske i ferskvandsmiljøet, hvor der årligt skal omsættes omkring mellem 3.520 og 8.000 tons ekstra kvælstof.

Dette svarer til ca. 200 projekter lignende projektet "Tude Å gennem Vejlerne", hvilket kan omregnes til et samlet vådlagt areal på op til 50.000 hektar, hvis man ville gøre det på den måde.

Så der bliver fremadrettet brug for øget biomasse i vore vandløb.

Målsætning

Nitratdirektivet, Vandrammedirektivet og Habitatdirektivet fastslår, at medlemslandene ikke må forringe miljøtilstanden i vore åer. Se bilag 1 (EU Domstolen) og bilag 2 (SVANA).

Disse principper gælder også for Lillevangsrenden.

I Vestsjællands Amts vandløbsplan fra december 2005 var vandløbet målsat som Karpefiskevand (B3), hvilket betyder, at vandløbet skal kunne anvendes som opholds- og opvækstområde for ål, aborre, gedde og karpefisk.

Dette fremgår end IKKE af redegørelsen.

Ligeledes fremgår det af Vestsjællands Amts vandløbsplan at miljømålet var DVFI 4.

Af redegørelsen fremgår det, at dette ikke opnås, da der i perioder måles en lavere DVFI.

I forhold til Vandramme direktivet må der ikke ske forringelse i overfladevandets miljømæssige tilstand.

Lillevangsrenden må forventes, at være levested for ål, der er rødlistet og kræver en særlig beskyttelse.

Målsætningen skulle ifølge planen være opfyldt inden udgangen af 2008.

I statens vandplaner var vandløbet oprindeligt medtaget, men er nu udtaget.

UFV₉₅ kender ikke begrundelsen, men har forespurgt Naturstyrelsen om der er hindringer for, at den gamle målsætning indskrives i regulativet og det er der ikke.

Derfor anmoder vi om, at den oprindelige fiskevandsmålsætning, samt DVFI målet på 4 indskrives i regulativet, da det ikke forekommer andre steder og ellers vil være en administrativ nedgradering i forhold til EU retten og kan medvirke til en varig tilstandsændring, der ikke er lovmedholdelig.

Vandløbet vil ellers ikke længere være beskyttet, som det ellers fuldstændigt er i det gældende regulativ.

Ekstraordinær grødeskæring må derfor ikke føre til foringelse af ovennævnte målsætning, hvilket skal indskrives i regulativet.

Grødeskæring og denitrifikationen

På grund af vandløbsprofilets ekstreme dybde vil **UFV₉₅** foreslå, at der efterlades grøde i hele vandløbets bredde med en højde på op til 25 cm. over hele den regulativmæssig bund.

UFV₉₅ har tidligere påpeget, at Slagelse Kommunes generelle retningslinjer for grødeskæring i den nye regulativer strider mod den *faglig udredning om grødeskæring 2016 J.nr. NST - 4201-00864*, da man øger antallet af grødeskæringer.

Imidlertid indeholder det nye regulativ kun en grødeskæring.

Regulativet indeholder ikke bestemmelser omkring grødeskæringsmetoder.

UFV₉₅ mener, at dette er en væsentlig forvaltningsmæssig mangel og henviser i øvrigt til Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse NMK-43-00316 fra den 30. oktober 2013:

Et regulativ skal efter bekendtgørelse om regulativer for offentlige vandløb § 3, nr. 2, bl.a. indeholde bestemmelser om vandløbets vedligeholdelse, herunder om vedligeholdelsesarbejdets udførelse, om bortskaffelse af fyld og grøde samt om sikring af drænuvløb.

Derfor mener **UFV₉₅**, at man ikke kan undgå, at beskrive grødeskæringsmetoden for en given vandløbsstrækningen i regulativet eller et følgedokument.

Det samme gælder, at regulativet må indeholde en redegørelse, der forklarer forholdet mellem vedligeholdelsesmetoden og sikring af målopfyldelse i forhold til Vandrammedirektivet.

UFV₉₅ anerkender, at det er mere operativt, at håndterer grødeskæringsmetoden i et andet dokument end regulativet, da dette er meget statisk og ikke tager højde for udvikling af vedligeholdelsesmetoder og at det faktiske behov kan ændre sig hurtigere end en realistisk revision af regulativet.

Forslag og anbefaling – kombineret maskinel og manuel grødeskæring

UFV₉₅ vil foreslå at man kombinerer den maskinelle og den manuelle grødeskæring således, at mejekurven tager det grove og den stivstænglede vegetation på vandløbsprofilets sider, mens vandløbsprofilet fra 0,25 m over daglig vande og nedover skæres manuelt.

UFV₉₅ har i forbindelse med opfiskning af moderfisk konstateret, at der er nemt at færdes manuelt i de fleste strækninger af vandløbssystemet, hvorfor det i forlængelse af

ovenstående vil være anbefalelsesværdigt, at selve strømrønden med hensyn til bredde og snoning skæres manuelt, da dette i **praksis har vist sig umuligt med maskine.**

Minimumvandføring

I Vestsjællands Amts vandløbsplan fra december 2005 var vandføringen i median min. situationen fastsat til >0.

Statens Vandplan 2009-2015 – Smålandsfarvandet 2.5 stiller en række krav til minimumsvandføring, men overlader det til kommunen, at sikre dette.

UFV₉₅ ønsker redegjort, hvordan det sikres, at Naturstyrelsens krav endeligt efterleves.

UFV₉₅ mener, at der bør indføres et måleprogram for denne parameter generelt i kommunen og skal anmode om et sådan.

Påvirkning af overfladevand og terrestriske naturtyper

Grundvandstanden må ikke være så påvirket af menneskeskabte ændringer at:

- Tilknyttede vandområder ikke kan opnå deres miljømål.
- Der kan ske forringelse af tilstanden for disse vandområder.
- Der kan ske en signifikant skade på terrestriske naturtyper, der direkte er afhængige af grundvandsforekomsten.

Som udgangspunkt bør vandindvinding ikke medføre en reduktion af vandløbenes vandføring på over 5 % hhv. 10-25 % af medianminimum, hvor miljømålene for vandløbet er høj økologisk tilstand hhv. god økologisk tilstand. Den nærmere fastsættelse af den tilladelige reduktion af vandføringen sker dog på baggrund af en konkret vurdering i forhold til vandløbstypen og vandløbets sårbarhed i øvrigt, hvor også andre parametre end medianminimumsvandføring kan indgå. Det afgørende krav til fastsættelse af den tilladelige reduktion af vandføringen er, at miljømålene uanset vandindvinding vurderes at kunne nås.

Der skal foretages en vurdering af, om indvindingen kan medføre væsentlig skade på Natura 2000-områders terrestriske naturtyper og øvrige naturtyper, der er afhængige af grundvand, se tabel 1.2.6.

Nr.	Autoriseret kort navn	Fulde navn i bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 (bilag 9)
1340	Indlandssalteng	Indlandssaltenge
2190	Klitlavning	Fugtige klitlavninger
(3110)	Lobeliesø	Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer)
3130	Søbred med småurter	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
3140	Kransnålalge-sø	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150	Næringsrig sø	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3160	Brunvandet sø	Brunvandede søer og vandhuller
3260	Vandløb	Vandløb med vandplanter
3270	Å-mudderbanke	Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter
(4010)	Våd hede	Våde dværgbusksamfund med klokkeling
6410	Tidvis våd eng	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
7110	Højmose	Aktive højmoser
7120	Nedbrudt højmose	Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
7140	Hængesæk	Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand
7150	Tørvelavning	Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
7210	Avneknippemose	Kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe
7220	Kildevæld	Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
7230	Rigkær	Rigkær
91D0	Skovbevokset tørvemose	Skovbevoksede tørvemoser
91E0	Elle- og askeskov	Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Tabel 1.2.6. Grundvandsafhængige terrestriske naturtyper og øvrige naturtyper. Naturtyper med numre i parentes indgår ikke i udpegningsgrundlaget for Natura2000-områderne i Hovedvandopland Smålandsfarvandet.

Fra Statens Vandplan 2009-2015 – Smålandsfarvandet 2.5

Egenkontrol

UFV₉₅ har henover de sidste 10 år set en meget varieret kvalitet af kommunens vandløbsvedligeholdelse.

Tidligere har den været overdrevet med alt for brede strømrrender, ødelagte brinker og en generel udhuling af vandløbenes biologiske kvaliteter.

Dette er tydeligt reflekteret i Naturstyrelsens basisanalyse, hvor kun et vandløb lever op til fiskevandsmålsætningerne (Seerdrup Å), hvor vi også ved, at Tude Å's vandløbssystem i sin helhed kun leverer en reproduktion af laksefisk på under 20% af potentialet.

Årsagen er utvivlsomt "dårligt håndværk" fra den udførende entreprenør, hvilket har været en katastrofe for målopfyldelsen, laksefisken, den generelle biodiversitet og fiskeriet.

Derfor efterlyser vi en uvildig efterkontrol af det udførte vedligeholdelsesarbejde.

Det gælder opmåling af strømrrendebredder, snoning, og beskyttelse og genudlægning af optagne sten og fast bund, samt en generel biologisk vurdering af det udførte grødeskærings og oprensingsarbejde.

Andet

Fra station 1475 til 1800 er der formentlig et nyt sandfang. Det fremgår ikke tydeligt af regulativet.

Med venlig hilsen

På vegne af Udsætningsforeningen Vestsjælland 95 Havørreden - Vandplejeudvalget

Per Christensen

Per Christensen | Vardevej 8, 4200 Slagelse | Danmark | ☎ 0045 60315310 | Mail; pc2@it.dk / pch2it@gmail.com

Udsætningsforeningen Vestsjælland 95 Havørreden

V/ Formand Kurt Jørgensen

Kurt Jørgensen | Bødkervænget 5, Sæby, 4270 Høng | Danmark | Mobile 0045 20898182 | Mail kurthsf@post.tele.dk

Udsætningsforeningen Vestsjælland (UFV₉₅) er en fælles organisation, bestående af Sports og Lystfiskerforeningerne på Vestsjælland, der har til formål, at udsætte laksefisk i Tude å og i de kystnære områder på Vestsjælland og efter evne og mulighed, at sikre vandløbene som gode fiske- og levesteder for ørreder.

UFV₉₅'s ca. 600 lokale medlemmer bruger årligt langt over 3000 frivillige og gratis mandetimer på at avle og producerer omkring 63.500 ørreder, der udsættes i hele Tude Å's vandløbssystem, der også rummer Vårby og Bjerge Å.

Målet er, at styrke samfundets herlighedsværdi ved, at de 616.000 danske lystfiskere kan fange havørreder langs de danske kyster med et lokalt potentiale på 80 millioner kroner årligt i form af de afledte erhvervsmæssige effekter ved turisme og erhvervsfiskeri.

Produktionen af ørreder i Tude å er primært den eneste kilde til, at der findes havørreder langs Storebæltskysten.

Bilag:

 Bilag 1 I sag C-46113 20150701.pdf	486 KB
 Bilag 2 SVANA UFV Fiskevandsmålsætninger 161010.pdf	94 KB
 Bilag 3 NMK-43-00316.pdf	163 KB

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

1. juli 2015 (*)

»Præjudiciel forelæggelse – miljø – Den Europæiske Unions vandpolitik – direktiv 2000/60/EF – artikel 4, stk. 1 – miljømål vedrørende overfladevandområder – forringelse af et overfladevandområdes tilstand – projekt vedrørende udbygningen af en vandvej – medlemsstaternes forpligtelse til ikke at tillade projekter, der kan have en negativ indvirkning på overfladevandområders tilstand – kriterier for vurderingen af, om der foreligger en forringelse af et vandområdes tilstand«

I sag C-461/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Bundesverwaltungsgericht (Tyskland) ved afgørelse af 11. juli 2013, indgået til Domstolen den 22. august 2013, i sagen:

Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV

mod

Bundesrepublik Deutschland,

procesdeltager:

Freie Hansestadt Bremen,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, vicepræsidenten, K. Lenaerts, afdelingsformændene A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, A. Ó Caoimh, C. Vajda og S. Rodin samt dommerne A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Levits, M. Berger (refererende dommer), C.G. Fernlund, J.L. da Cruz Vilaça og F. Biltgen,

generaladvokat: N. Jääskinen

justitssekretær: fuldmægtig K. Malacek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 8. juli 2014,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV ved Rechtsanwalt, R. Nebelsieck
- Bundesrepublik Deutschland ved Rechtsanwalt W. Ewer
- Freie Hansestadt Bremen ved Rechtsanwalt P. Schütte
- den tjekkiske regering ved M. Smolek, som befuldmægtiget
- den franske regering ved S. Menez, som befuldmægtiget
- den nederlandske regering ved M. Bulterman, B. Koopmann og J. Langer, som befuldmægtigede
- den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget

- Det Forenede Kongeriges regering ved J. Beeko, som befuldmægtiget, bistået af barrister G. Facenna
  - Europa-Kommissionen ved E. Manhaeve og G. Wilms, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 23. oktober 2014, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i)-iii), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT L 327, s. 1).
- 2 Anmodningen er indgivet i forbindelse med en tvist mellem Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV (miljø- og naturbeskyttelsesforening i Tyskland) og Bundesrepublik Tyskland angående et projekt til en uddybning af forskellige dele af floden Weser i Nordtyskland, som skal gøre det muligt for større containerskibe at passere de i Tyskland beliggende havne Bremerhaven, Brake og Bremen.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Følgende fremgår af 16., 25. og 32. betragtning til direktiv 2000/60:
  - »(16) Der er behov for yderligere integration af vandbeskyttelse og bæredygtig vandforvaltning i andre fællesskabspolitiske områder, navnlig energipolitik, transportpolitik, landbrugspolitik, fiskeripolitik, regionalpolitik og turistspolitik. [...]
  - [...]
  - (25) Der bør fastlægges fælles definitioner for vands tilstand med hensyn til kvalitet og, når det er relevant i forbindelse med miljøbeskyttelse, mængde. Der bør fastsættes miljømål, som kan sikre en god tilstand for overfladevand og grundvand i hele Fællesskabet, og som kan forebygge forringelse af vandets tilstand på fællesskabsniveau.
  - [...]
  - (32) Der kan være grunde til undtagelser fra kravet om at undgå yderligere forringelse eller at opnå en god tilstand under specifikke forhold, hvis bestræbelserne mislykkes på grund af uforudsete eller ekstraordinære omstændigheder, navnlig oversvømmelser eller tørke, eller nye ændringer af et overfladevandområdes fysiske karakteristika eller ændringer i grundvandsstanden af hensyn til væsentlige samfundsinteresser. Men der må i så fald træffes enhver rimelig foranstaltning for at afbøde den skadelige virkning på vandområdet tilstand.«
- 4 Artikel 1 i direktiv 2000/60 med overskriften »Formål« fastsætter:
  - »Direktivets overordnede formål er at fastlægge en ramme for beskyttelse af vandløb og søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som:
    - a) forebygger yderligere forringelse og beskytter og forbedrer vandøkosystemernes tilstand og, hvad angår deres vandbehov, også tilstanden for terrestriske økosystemer og vådområder, der er direkte afhængige af vandøkosystemerne

[...]

5 Artikel 2 i det nævnte direktiv med overskriften »Definitioner« bestemmer i nr. 9), 17) og 21)-23):

»I dette direktiv gælder følgende definitioner:

[...]

9) »[s]tærkt modificeret vandområde«: forekomst af overfladevand, der som et resultat af fysiske ændringer som følge af menneskelig aktivitet i væsentlig grad har ændret karakter som angivet af medlemsstaten i henhold til bestemmelserne i bilag II

[...]

17) »[o]verfladevandstilstand«: det samlede udtryk for et overfladevandområdes tilstand bestemt ved enten vandområdets økologiske tilstand eller dets kemiske tilstand, alt efter hvilken der er ringest

21) »[ø]kologisk tilstand«: et udtryk for kvaliteten af de med overfladevandet forbundne vandøkosystemers struktur og funktion, som klassificeret i henhold til bilag V

22) »[g]od økologisk tilstand«: tilstand for et overfladevandområde, som klassificeret i henhold til bilag V

23) »[g]odt økologisk potentiale«: tilstand for et stærkt modificeret eller et kunstigt vandområde, som klassificeret i henhold til de relevante bestemmelser i bilag V

[...]«

6 Direktivets artikel 3, som har overskriften »Koordinering af administrative ordninger inden for vandområdedistrikter«, bestemmer i stk. 1:

»Medlemsstaterne afgrænser de enkelte vandløbsoplande inden for deres nationale territorium og henlægger dem med henblik på dette direktiv under særskilte vandområdedistrikter. Små vandløbsoplande kan kombineres med større vandløbsoplande eller føjes til tilstødende små vandløbsoplande, så de tilsammen danner et særskilt vandområdedistrikt, hvor dette findes hensigtsmæssigt. I det omfang grundvand ikke fuldt ud følger et bestemt vandløbsopland, afgrænses og henlægges sådant grundvand under det nærmeste eller mest hensigtsmæssige vandområdedistrikt. Kystvande afgrænses og henlægges under det eller de nærmeste eller mest hensigtsmæssige vandområdedistrikter.«

7 Artikel 4 i direktiv 2000/60 med overskriften »Miljømål« bestemmer i stk. 1, litra a), stk. 2 og stk. 6:

»1. Ved iværksættelsen af de indsatsprogrammer, der er angivet i vandområdeplanerne, gælder følgende:

a) overfladevand

i) [M]edlemsstaterne iværksætter de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder, med forbehold af anvendelse af stk. 6 og 7, jf. dog stk. 8.

ii) [M]edlemsstaterne beskytter, forbedrer og restaurerer alle overfladevandområder med forbehold af anvendelse af nr. iii) for kunstige og stærkt modificerede vandområder, med henblik på at opnå god tilstand for overfladevand i overensstemmelse med bestemmelserne i bilag V senest 15 år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden, med forbehold af eventuelle fristforlængelser i henhold til stk. 4 og anvendelse af stk. 5, 6 og 7, jf. dog stk. 8.

iii) [M]edlemsstaterne beskytter og forbedrer alle kunstige og stærkt modificerede vandområder med henblik på at opnå et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand i overensstemmelse med bestemmelserne i bilag V senest 15 år efter

datoen for dette direktivs ikrafttræden, med forbehold af eventuelle fristforlængelser i henhold til stk. 4 og anvendelse af stk. 5, 6 og 7, jf. dog stk. 8.

[...]

2. Hvis mere end ét af målene i stk. 1 gælder for en given forekomst af vand, anvendes det strengeste.

[...]

6. Midlertidig forringelse af vandforekomsternes tilstand er ikke i modstrid med kravene i dette direktiv, hvis forringelsen skyldes omstændigheder af naturlig art eller force majeure, som er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, navnlig voldsomme oversvømmelser og langvarig tørke, eller skyldes omstændigheder som følge af ulykker, der ikke med rimelighed kunne have været forudset, såfremt følgende betingelser alle er opfyldt:

- a) [D]er tages alle praktisk gennemførlige skridt for at forebygge yderligere forringelse af tilstanden og for ikke at hindre opfyldelse af målene i dette direktiv i andre forekomster af vand, der ikke er berørt af disse omstændigheder.
- b) [V]andområdeplanen redegør for de betingelser, hvorunder omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, kan påberåbes, herunder fastlæggelse af passende indikatorer.
- c) [F]e foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og vil ikke bringe genoprettelsen af vandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger.
- d) [V]irkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og under hensyn til de årsager, der er fastsat i stk. 4, litra a), træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, vandforekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig [...]
- e) [E]n oversigt over virkningerne af omstændighederne og af de foranstaltninger, der er truffet eller skal træffes i henhold til litra a) og d), medtages i den næste ajourføring af vandområdeplanen.«

8 Direktivets artikel 4, stk. 7, bestemmer:

»Medlemsstaterne misligholder ikke dette direktiv, hvis

- manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale, eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes nye ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller forandringer i grundvandsforekomsternes niveau, eller hvis
- manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra tilstanden »høj« til tilstanden »god« skyldes nye bæredygtige menneskelige udviklingsaktiviteter,

og følgende betingelser alle er opfyldt:

- a) [D]er tages alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på vandforekomstens tilstand.
- b) [G]rundene til disse ændringer eller forandringer er specifikt angivet og forklaret i den vandområdeplan, der kræves i henhold til artikel 13, og målene revideres hvert sjette år.
- c) [Æ]ndringerne eller forandringerne er begrundet i væsentlige samfundsinteresser, og/eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved opnåelse af målene i stk. 1 er mindre end de

nyttevirkninger, der følger af de nye ændringer eller forandringer for befolkningens sundhed, opretholdelsen af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling [...]

- d) [D]e nyttige mål, der tilsigtes ved de nye ændringer eller forandringer af vandområdet, kan ikke på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger opnås med andre midler, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.«

- 9 Samme direktivs artikel 11 med overskriften »Indsatsprogram« bestemmer i stk. 1:

»Hver medlemsstat sørger for, at der for hvert vandområdedistrikt eller for den del af et internationalt vandområdedistrikt, der ligger inden for dens område, udarbejdes et indsatsprogram, idet der tages hensyn til resultaterne af de analyser, der kræves i henhold til artikel 5, med henblik på opfyldelse af de mål, der er fastsat i henhold til artikel 4. Sådanne indsatsprogrammer kan referere til foranstaltninger, der følger af lovgivning, vedtaget på nationalt plan, der dækker en medlemsstats samlede område. Hvor det er relevant, kan en medlemsstat vedtage foranstaltninger for alle vandområdedistrikter og/eller for dele af internationale vandområdedistrikter, der ligger inden for dens område.«

- 10 Artikel 13 i direktiv 2000/60 med overskriften »Vandområdeplaner« fastsætter i stk. 1:

»Medlemsstaterne sørger for, at der udarbejdes en vandområdeplan for hvert vandområdedistrikt, der som helhed ligger inden for deres område.«

- 11 Artikel 14 i direktiv 2000/60, som har overskriften »Offentlig oplysning og høring«, bestemmer i stk. 1:

»Medlemsstaterne tilskynder til, at alle interesserede parter inddrages aktivt i gennemførelsen af dette direktiv, navnlig i udarbejdelse, revision og ajourføring af vandområdeplanerne. [...]«

Tysk ret

- 12 § 27 i Wasserhaushaltsgesetz (lov om vandforvaltning, herefter »WHG«) af 31. juli 2009 (BGBl. 2009 I, s. 2585) i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, med overskriften »Forvaltningsmål for overfladevandområder« bestemmer:

- »1) For så vidt som overfladevandområderne ikke er klassificeret som kunstige eller stærkt modificerede, jf. § 28, forvaltes de således, at
1. der undgås forringelser af deres økologiske tilstand og kemiske tilstand, og
  2. der bevares eller opnås en god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.
- 2) De overfladevandområder, der er kategoriseret som kunstige eller stærkt modificerede, jf. § 28, forvaltes på en måde,
1. der forhindrer forringelse af deres økologiske potentiale og kemiske tilstand og
  2. der bevarer eller opnår et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand.«

- 13 WHG's § 31, stk. 2, første punktum, bestemmer:

»Selv om der ikke er opnået god tilstand for overfladevand, eller hvis overfladevandstilstanden forværres, strider dette ikke mod de i §§ 27 og 30 anførte forvaltningsmål, såfremt

1. dette er resultat af en ny ændring af vandområdets fysiske karakteristika eller grundvandsspejlet tilstand
2. denne ændring er begrundet i væsentlige samfundsinteresser eller nyttevirkningerne af den nye ændring for befolkningens sundhed eller sikkerhed eller for en bæredygtig udvikling, der er større end de nyttevirkninger for miljøet og samfundet, der er knyttet til opnåelsen af forvaltningsmålene

3. de mål, som tilsigtes ved ændringen af vandområderne, ikke kan opnås med andre hensigtsmæssige midler, hvis skadevirkninger på miljøet er væsentligt mindre, som er teknisk gennemførlige, og hvis omkostninger ikke er uforholdsmæssigt store, og

4. der tages alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på vandområdernes tilstand

[...]«

14 § 12, stk. 7, tredje punktum, i Bundeswasserstraßengesetz (lov om forbundsvandveje) af 2. april 1968 (BGBl. 1968 II, s. 173) i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, bestemmer:

»Bygningsmæssige foranstaltninger skal tage hensyn til de forvaltningsmål, der finder anvendelse i henhold til § 27-31 i [WHG].«

15 § 14, stk. 1, andet punktum, i den nævnte lov bestemmer:

»I forbindelse med godkendelse af planen skal der tages hensyn til samtlige de offentlige og private interesser, der berøres af projektet, herunder projektets indvirkning på miljøet.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

16 Ved projekttilladelse af 15. juli 2011 (herefter »projekttilladelsen«) meddelte Wasser- und Schifffahrtsdirektion Nordwest (sø- og skibsfartsdirektoratet nord-vest), en administrativ forbundsmyndighed, tilladelse til tre projekter vedrørende udbygning af forbundsvandvejen Weser. Alle disse projekter, der kan gennemføres uafhængigt af hinanden, forestås af Wasser- und Schifffahrtsverwaltung des Bundes (forbundsstatens vand- og skibsfartsforvaltning).

17 Det første projekt vedrører udbygningen af Außenweser fra det åbne hav til Bremerhaven. I denne forbindelse skal sejlrenden i Außenweser gøres indtil 1,16 meter (m) dybere, således at store containerskibe med en lastet dybgang på indtil 13,5 m kan anløbe havnen i Bremerhaven uafhængig af tidevandet. Projektet er forbundet med uddybningen af vendepladsen i havnen i Bremerhaven, som Freie Hansestadt Bremen, der er intervenient i hovedsagen, forestår.

18 Det andet projekt vedrører udbygning af Unterweser opstrøms fra Bremerhaven til Brake med en uddybning af sejlrenden på op til 1 meter, således at skibe med en lastet dybgang på maksimalt 12,8 m kan anløbe denne havn afhængig af tidevandet.

19 Det tredje projekt har til formål at udbygge Unterweser opstrøms fra Brake til Bremen. Sejlrenden skal i denne del af floden gøres dybere, således at havnen i Bremen afhængig af tidevandet kan anløbes af skibe med en lastet dybgang på indtil 11,1 m. Aktuelt kan Bremen havn afhængig af tidevandet anløbes af skibe med en lastet dybgang på indtil 10,7 m.

20 Gennemførelse af det pågældende projekt betyder, at der skal foretages en udgravning af flodbunden i sejlrenderne. Når den påtænkte dybde først er nået, er det nødvendigt at foretage regelmæssige vedligeholdelsesopgravninger. Det er planen, at materialet fra opgravning og vedligeholdelse i det væsentlige skal klappes på steder i Außenweser og Unterweser, der allerede tidligere har været benyttet til klappning.

21 Foruden de umiddelbare virkninger af udgravning og klappning af materialet herfra har de pågældende projekter ifølge den forelæggende ret yderligere hydrologiske og morfologiske følger for de berørte flodafsnit. Således øges bl.a. strømhastigheden såvel ved ebbe som ved flod, tidevandsniveauet ved højvande bliver højere, tidevandsniveauet ved lavvande bliver lavere, saltindholdet i dele af Unterweser øges, brakvandsgrænsen i Unterweser forskydes opstrøms, og sluttelig vil tilsandingen af flodlejet øges uden for sejlrenden.

- 22 Blandt de berørte vandområder er vandområderne overgangsvande for Weser og tidevandeområde oven for Brake klassificeret som stærkt modificerede i den betydning, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 2, nr. 9), i direktiv 2000/60. Außenweser-området er, for så vidt som der er tale om kystvande, klassificeret som et naturligt vandområde. Endvidere berøres en række vandområder i bifloderne, hvor forholdene klassificeres dels som naturlige, dels som stærkt modificerede.
- 23 På dette grundlag har Wasser- und Schifffahrtsdirektion Nordwest i forbindelse med projektgodkendelsen foretaget en vurdering af, hvorvidt de pågældende projekter er forenelige med det formål at forebygge forværringen af vandområder, der følger af direktiv 2000/60. Denne myndighed har konkluderet, at der for så vidt angår kystvandene ikke må forventes en forringelse i dette direktivs forstand.
- 24 Derimod har myndigheden vurderet, at den aktuelle tilstand af visse vandområder i Weser vil vise tendens i retning af en negativ ændring som en følge af de pågældende udbygningsprojekter, uden at dette fører til en ændring i tilstandsklassen i henhold til bilag V til direktiv 2000/60. Ifølge Wasser- und Schifffahrtsdirektion Nordwest betragtes en sådan forringelse inden for en tilstandsklasse ikke som forringelse af det pågældende vandområdes økologiske potentiale eller tilstand.
- 25 Subsidiært efterprøvede den nævnte myndighed, hvorvidt betingelserne for en undtagelse fra forbuddet mod forringelse af vandområder i henhold til § 31, stk. 2, i WHG og artikel 4, stk. 7, i direktiv 2000/60 var opfyldt, og bekræftede, at dette var tilfældet.
- 26 Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV har anfægtet projekttilladelsen og har i denne forbindelse påberåbt sig tilsidesættelser af lovbestemmelserne om projektplanlægning, Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung (lov om miljøindvirkningsvurdering) og naturbeskyttelseslovgivningen foruden flora-, fauna-, habitat- samt fuglebeskyttelseslovgivningen samt krænkelse af vandbeskyttelsesbestemmelser til gennemførelse af direktiv 2000/60.
- 27 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at udfaldet af tvisten i hovedsagen afhænger af fortolkningen af en række bestemmelser i det nævnte direktiv.
- 28 På denne baggrund har Bundesverwaltungsgericht (forbundsforvaltningsdomstolen) besluttet at udsætte sagen og forelægge følgende præjudicielle spørgsmål for Domstolen:
- »1) Skal artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60 fortolkes således, at medlemsstaterne – medmindre der indrømmes en fravigelse – er forpligtede til at nægte at godkende et projekt, såfremt det kan medføre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, eller er denne bestemmelse alene udtryk for en målsætning for vandområdeplanen?
  - 2) Skal begrebet »forringelse af tilstanden« i artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60 fortolkes således, at det alene omfatter skadelige ændringer, der fører til en lavere klassifikation i henhold til direktivets bilag V?
  - 3) For det tilfælde, at det andet spørgsmål skal besvares benægtende, spørges, under hvilke forudsætninger der foreligger en »forringelse af tilstanden« som omhandlet i artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60?
  - 4) Skal artikel 4, stk. 1, litra a), nr. ii) og iii), i direktiv 2000/60 fortolkes således, at medlemsstaterne – medmindre der indrømmes en fravigelse – er forpligtede til at nægte at godkende et projekt, såfremt det indebærer risiko for, at der ikke opnås henholdsvis en god tilstand for overfladevand eller et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand på den i direktivet fastsatte dato, eller er denne bestemmelse alene udtryk for en målsætning for vandområdeplanen?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Om det første og det fjerde spørgsmål

- 29 Med sit første og fjerde spørgsmål, der behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i)-iii), i direktiv 2000/60 skal fortolkes således, at medlemsstaterne – medmindre der indrømmes en fravigelse – er forpligtede til at nægte at godkende et projekt, såfremt det kan medføre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, eller når det indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand eller et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand på den i direktivet fastsatte dato.
- 30 I henhold til Domstolens faste praksis skal rækkevidden af disse bestemmelser ske under hensyntagen til både disses ordlyd og den sammenhæng, hvori den indgår, samt de mål, der forfølges med den lovgivning, som den er en del af (jf. bl.a. domme Lundberg, C-317/12, EU:C:2013:631, præmis 19, SFIR m.fl., C-187/12 – C-189/12, EU:C:2013:737, præmis 24, og Bouman, C-114/13, EU:C:2015:81, præmis 31), og i den foreliggende sag denne lovgivnings tilblivelse
- 31 Det skal i modsætning til det, Den Tyske Forbundsrepublik og den nederlandske regering har gjort gældende, bemærkes, at ordlyden af artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60 underbygger den bindende karakter af denne bestemmelse, hvorefter »medlemsstaterne iværksætter de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder«. Udtrykket »iværksætter« indebærer en forpligtelse for medlemsstaterne til at træffe foranstaltninger i denne henseende.
- 32 Ligesom den forelæggende ret har gjort det, skal godkendelsen af et enkeltprojekt forstås som en sådan iværksættelse.
- 33 I medfør af artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 2000/60 er det i øvrigt »[v]ed iværksættelsen af de indsatsprogrammer, der er angivet i vandområdeplanerne«, at medlemsstaterne vedtager de foranstaltninger, der er nødvendige med henblik på at opfylde målsætningerne om forebyggelse af forringelse, beskyttelse og forbedring af overfladevandområdets tilstand. Anvendelsen af udtrykket »iværksættelsen af« understøtter en fortolkning af denne bestemmelse, der udmunder i, at denne indeholder forpligtelser, der skal opfyldes af de kompetente myndigheder i forbindelse med godkendelsen af enkeltprojekter inden for rammerne af den retlige ordening med henblik på vandbeskyttelse.
- 34 Det skal ligeledes bemærkes, at direktiv 2000/60 er et rammedirektiv, der er vedtaget på grundlag af artikel 175, stk. 1, EF (nu artikel 192, stk. 1, TEUF). Direktivet fastlægger fælles principper og en overordnet ramme for indsatsen til beskyttelse af vandet og samordner og integrerer samt på lang sigt yderligere udvikler de overordnede principper og strukturer for beskyttelse og bæredygtig anvendelse af vand i Den Europæiske Union. De fælles principper og den overordnede ramme for indsatsen, der fastlægges i direktivet, skal senere udvikles yderligere af medlemsstaterne ved at vedtage en række særlige foranstaltninger under overholdelse af de i direktivet fastsatte frister. Direktivets formål er imidlertid ikke at gennemføre en fuld harmonisering af medlemsstaternes lovgivning på vandområdet (domme Kommissionen mod Luxembourg, C-32/05, EU:C:2006:749, præmis 41, og Kommissionen mod Tyskland, C-525/12, EU:C:2014:2202, præmis 50).
- 35 I denne henseende fremgår det af 25. betragtning til dette direktiv, at der bør fastsættes miljømål, som kan sikre en god tilstand for overfladevand og grundvand i hele Unionen, og som kan forebygge forringelse af vandets tilstand på EU-niveau.
- 36 I medfør af artikel 1, litra a), i direktiv 2000/60 har dette direktiv til formål at fastlægge en ramme for beskyttelse af vandløb og søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som forebygger yderligere forringelse og beskytter og forbedrer vandøkosystemernes tilstand og – hvad angår deres vandbehov – også tilstanden for terrestriske økosystemer og vådområder, der er direkte afhængige af vandøkosystemerne.
- 37 Således består endemålet med direktiv 2000/60 i ved en koordineret indsats at opnå en »god tilstand« for alt overfladevand i Unionen inden udgangen af 2015.
- 38 De miljømål, som medlemsstaterne er forpligtede til at opnå, præciseres i artikel 4, stk. 1 i direktiv 2000/60.

- 39 Den nævnte bestemmelse opstiller to særskilte, men indbyrdes tæt forbundne mål. For det første iværksætter medlemsstaterne i henhold til artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60 de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder (forpligtelsen til at forebygge forringelse). Under anvendelse af artikel 4, stk. 1, litra a), nr. ii) og iii), beskytter, forbedrer og restaurerer medlemsstaterne for det andet alle overfladevandområder med henblik på at opnå en god tilstand senest i slutningen af 2015 (forpligtelsen til forbedring).
- 40 Disse to målsætninger fremgår af forarbejderne til direktiv 2000/60. Hvad navnlig angår forpligtelsen til at forebygge forringelse af overfladevand kunne de relevante bestemmelser, i den første version, betyde, at de vandområder, der var klassificeret højere end »god tilstand«, kunne forringes til kategorien »god tilstand«, når direktiv 2000/60 var vedtaget. Som følge heraf foreslog Europa-Parlamentet en ændring, der gjorde det muligt at sondre mellem forpligtelsen til at opnå en »god tilstand« og forpligtelsen til at forebygge forringelser, med indførelsen af et nyt led i artikel 4, stk. 1, i dette direktiv som specifikt vedrørte den sidstnævnte forpligtelse.
- 41 Såvel forpligtelsen til forbedring som forpligtelsen til at forebygge forringelse af tilstanden for vandområder tilsigter at opfylde de kvalitative mål, som EU-lovgiver søger at opnå, dvs. forbedring eller restaurering med henblik på at opnå en god tilstand, et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand.
- 42 For at sikre, at medlemsstaterne opfylder de ovenfor nævnte miljømål, indeholder direktiv 2000/60 en række bestemmelser – bl.a. i artikel 3, 5, 8, 11 og 13 i dette direktiv samt i bilag V hertil – der, som generaladvokaten har bemærket i punkt 43-52 i sit forslag til afgørelse, danner en kompleks proces og omfatter etaper, der er detaljeret reguleret, med henblik på at gøre muligt for medlemsstaterne at gennemføre de foranstaltninger, der er nødvendige på baggrund af de særlige egenskaber og karakteristika, der er identificeret for vandområderne på deres område.
- 43 Disse omstændigheder taler for den fortolkning, hvorefter artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 2000/60 ikke begrænser sig til ved en programmatisk formulering at anføre simple mål for forvaltningsplaner, men har bindende virkning, så snart det pågældende vandområdes økologiske tilstand er fastslået i alle faser i den procedure, der er fastlagt ved dette direktiv.
- 44 Undtagelsesordningen i artikel 4, stk. 7, i direktiv 2000/60, hvis betingelser for anvendelse blev undersøgt af sagsøgte i hovedsagen, men som ikke er genstand for de spørgsmål, som den forelæggende ret har stillet, udgør ligeledes et element, der taler for den fortolkning, hvorefter forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes tilstand har bindende karakter.
- 45 I denne henseende skal det bemærkes, at den nævnte ordning omfatter flere kategorier. Navnlig følger det af nævnte artikel 4, stk. 7, at »[m]edlemsstaterne [ikke] misligholder dette direktiv, hvis [...] manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes nye ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller forandringer i grundvandsforekomsternes niveau«.
- 46 Denne fravigelse gælder imidlertid kun på den betingelse, at der er taget alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på den pågældende vandforekomsts tilstand, og indsatsprogrammerne og vandområdeplanerne er blevet tilpasset som følge heraf.
- 47 I denne henseende skal det bemærkes, at strukturen for så vidt angår de kategorier af fravigelser, der følger af artikel 4, stk. 7, i direktiv 2000/60, gør det muligt at lægge til grund, at direktivets artikel 4 ikke kun indeholder programmatiske forpligtelser, men også vedrører enkeltprojekter. Som generaladvokaten har anført i punkt 78 i forslaget til afgørelse, finder fravigelsesgrundene bl.a. anvendelse, såfremt den manglende opfyldelse af målsætningerne skyldes nye ændringer af et overfladevandområdes fysiske egenskaber, og dette har skadelige indvirkninger. Dette kan imidlertid være resultat af nye projektkodkendelser. Det er således umuligt at behandle et projekt adskilt fra gennemførelsen af områdevandplaner.
- 48 Følgelig er disse projekter omfattet af forpligtelsen til at forebygge forringelse af tilstanden for vandområder som indeholdt i artikel 4 i direktiv 2000/60. Imidlertid kan de nævnte projekter

godkendes under anvendelse af den fravigelsesordning, der følger af nævnte artikel 4.

- 49 Europa-Kommissionen har i sit skriftlige indlæg gjort gældende, at forbuddet mod forringelse af tilstanden for vandområder er et mål, der hører ind under direktivets forpligtelse til forbedring. I denne forbindelse skal det konstateres, at forpligtelsen til at forebygge forringelse af vandområder af EU-lovgiver har fået selvstændig status og ikke blot er et redskab, der kan anvendes i forbindelse med forpligtelsen til forbedring af tilstanden for vandområder.
- 50 Heraf følger det, at enhver forringelse af tilstanden for et vandområde skal undgås, medmindre der indrømmes en fravigelse, uafhængigt af de mere langsigtede planer, der følger af forvaltningsplaner og indsatsprogrammer. Forpligtelsen til at forebygge forringelse af tilstanden for vandområder er bindende i hver fase af gennemførelsen af direktiv 2000/60 og gælder for alle typer overfladevandområder og alle tilstande, for hvilke der er vedtaget eller burde være vedtaget en forvaltningsplan. Den pågældende medlemsstat er følgelig forpligtet til at nægte at godkende et projekt, såfremt sidstnævnte kan medføre en forringelse af tilstanden for et berørt overfladevandområde eller indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand, medmindre det pågældende projekt anses for at være omfattet af en undtagelse i henhold til artikel 4, stk. 7, i dette direktiv.
- 51 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første og det fjerde spørgsmål besvares med, at artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i)-iii), i direktiv 2000/60 skal fortolkes således, at medlemsstaterne – medmindre der indrømmes en fravigelse – er forpligtede til at nægte at godkende et enkeltprojekt, såfremt det kan medføre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, eller når det indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand eller et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand på den i direktivet fastsatte dato.

Om det andet og det tredje spørgsmål

- 52 Med sit andet og tredje spørgsmål, der behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om begrebet »forringelse af tilstanden« i artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60 skal fortolkes således, at det alene omfatter skadelige ændringer, der fører til en lavere klassificering af dette vandområde som omhandlet i direktivets bilag V (klasseteorien). Såfremt svaret er benægtende, med andre ord hvis dette begreb omfatter enhver ændring i det pågældende vandområdes tilstand (status quo-teorien), ønsker den forelæggende ret oplyst, hvilke kriterier der skal lægges til grund for at fastslå, at der foreligger en forringelse af et overfladevandområde.
- 53 Det skal bemærkes, at begrebet »forringelse af tilstanden« af et overfladevandområde ikke er defineret i direktiv 2000/60.
- 54 I denne henseende skal der mindes om, at fastlæggelsen af betydningen og rækkevidden af det nævnte udtryk i mangel af en sådan definition i EU-retten ifølge Domstolens faste retspraksis skal ske under hensyntagen til både den pågældende EU-retlige bestemmelses ordlyd og den sammenhæng, hvori den indgår (jf. bl.a. domme Lundberg, C-317/12, EU:C:2013:631, præmis 19, SFIR m.fl., C-187/12 – C-189/12, EU:C:2013:737, præmis 24, og Bouman, C-114/13, EU:C:2015:81, præmis 31).
- 55 Ordlyden af artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60 taler for den fortolkning, hvorefter begrebet »forringelse af tilstanden« af et overfladevandområde ligeledes omfatter forringelser, der ikke fører til en lavere klassifikation af vandområdet. Denne bestemmelse angiver udtrykkeligt, at forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder skal forebygges. Ifølge definitionen i nævnte direktivs artikel 2, nr. 17), er overfladevandtilstanden det samlede udtryk for et overfladevandområdes tilstand bestemt ved enten vandområdets økologiske tilstand eller dets kemiske tilstand, alt efter hvilken der er ringest. Således fastlægger artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60 generelt forpligtelsen til at forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder uden at nævne en eventuel ændring af klassen, idet direktivets artikel 4, stk. 1, litra a), nr. ii) og iii), alene henviser til bilag V til nævnte direktiv for så vidt angår forpligtelsen til forbedring af tilstanden for overfladevandområder.
- 56 Inden det undersøges, hvorvidt denne bogstavelige fortolkning underbygges af den sammenhæng, hvori begrebet »forringelse af tilstanden« for et overfladevandområde indgår, såvel som af målene i direktiv 2000/60, skal det bemærkes, at bedømmelsen af overfladevandområders tilstand er baseret på

en analyse af den økologiske tilstand, som består af fem klasser, således som generaladvokaten har bemærket i punkt 91-97 i forslaget til afgørelse.

- 57 Det er i fasen for udarbejdelsen af de økologiske kvalitetsratioer, at medlemsstaterne for hver kategori overfladevand inddeler skalaen for de økologiske kvalitetsratioer i fem klasser ved hjælp af grænseværdier for biologiske kvalitetselementer, der angiver grænselinjen mellem de forskellige klasser – dvs. høj, god, moderat og dårlig. Grænseværdierne skal fastsættes ved brug af interkalibrering, der består i at sammenligne klassifikationsresultaterne fra de nationale overvågningssystemer for hvert biologisk element og for hver fælles overfladevandområdetype blandt medlemsstaterne i samme geografiske interkalibreringsgruppe og vurdere, om resultaterne er overensstemmende med de normgivende definitioner fastlagt i punkt 1.2 i bilag V til direktivet.
- 58 Som det dog fremgår af punkt 1.4.1, nr. iii), i bilag V til direktiv 2000/60, tjener interkalibrering alene til at fastsætte grænselinjen mellem tilstandsklasserne »høj«, »god« og »moderat«. Grænseværdierne for medlemsstaterne er indeholdt i Kommissionens afgørelse 2013/480/EU af 20. september 2013 om fastsættelse i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af værdierne for klassifikationerne i medlemsstaternes overvågningssystemer som resultat af interkalibreringen og om ophævelse af beslutning 2008/915/EF (EUT L 266, s. 1).
- 59 Endelig gælder i medfør af punkt 1.4.2, nr. i), i bilag V til direktiv 2000/60 for de enkelte kategorier af overfladevand, at et vandområde klassificeres én klasse lavere, når ratio for et af kvalitetselementerne falder under niveauet for den nuværende klasse. Denne regel – dvs. »one out, all out« – hænger sammen med definitionen af »overfladevandstilstand« i direktivets artikel 2, nr. 17), som skal bestemmes ved vandområdets økologiske tilstand eller dets kemiske tilstand, alt efter hvilken der er ringest.
- 60 I henhold til artikel 2, nr. 21), i direktiv 2000/60 er den økologiske tilstand et udtryk for kvaliteten af de med overfladevandet forbundne vandøkosystemers struktur og funktion, som klassificeret i henhold til bilag V i dette direktiv, som kvalificerer sine klassifikationer af den økologiske tilstand som »normgivende definitioner«.
- 61 Som generaladvokaten har bemærket i punkt 99 i forslaget til afgørelse, fører bestemmelsen af grænseværdierne mellem klasserne imidlertid til fastlæggelsen af meget store spænd. Klasserne er således blot et redskab, som indskrænker eller afgrænser medlemsstaternes meget grundige arbejde med bestemmelsen af de kvalitetselementer, som afspejler et bestemt vandområdes faktiske tilstand. Dette er bl.a. grunden til, at artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60 ikke henviser til bilag V hertil, da begrebet »forningelse af tilstanden« for et overfladevandområde er et begreb med en global rækkevidde.
- 62 En anden fortolkning af dette begreb ville derimod afskrække medlemsstaterne fra at forebygge forringelser af tilstanden for et overfladevandområde inden for en tilstandsklasse. I det omfang klassifikationen af et overfladevandområde afhænger af den værdi af de relevante parametre, der er ringest, kunne alle de andre værdier sænkes, uden at dette medfører retsvirkninger.
- 63 Anvendelsen af »one out all out«-reglen i forbindelse med klasseteorien ville ligeledes føre til, at vandet i den laveste klasse ikke omfattedes af pligten til at forebygge forringelse af dets tilstand. Efter at et vandområde er blevet klassificeret i denne tilstandsklasse, ville en ny forringelse af dets tilstand nemlig ikke længere være juridisk mulig. I betragtning af formålet med direktiv 2000/60 fortjener denne type vandområde imidlertid særlig opmærksomhed i forbindelse med vandforvaltningen.
- 64 Denne fortolkning underbygges af artikel 4, stk. 5, litra c), i direktiv 2000/60, der for så vidt angår stærkt modificerede overfladevandområder, i forhold til hvilke medlemstaterne kan tilstræbe mindre strenge miljømål, udtrykkeligt fastlægger et forbud mod enhver yderligere forringelse.
- 65 I øvrigt ville anvendelsen af klasseteorien svække beskyttelsen af vand, der befinder sig i de højeste klasser. Idet klassifikationen af vand fastsættes ud fra den værdi af de relevante parametre, der er ringest, ville forringelsen af andre elementer ikke ændre noget i forhold til klassifikationen af det pågældende vandområde, for så vidt som den ikke ville føre til en klassifikation i en lavere klasse.

- 66 Som generaladvokaten har bemærket i punkt 105 i forslaget til afgørelse, bevarer forbuddet mod forringelse – såfremt begrebet »forringelse« fortolkes i forhold til et kvalitetselement eller et stof – til gengæld sin fulde effektive virkning, idet det omfatter alle ændringer, som kan indebære risiko for, at direktiv 2000/60's hovedmål ikke opnås.
- 67 Hvad angår kriterierne for, at det kan fastslås, at der foreligger en forringelse af tilstanden for et vandområde, skal der mindes om, at det fremgår af opbygningen af artikel 4 i direktiv 2000/60, og bl.a. stk. 6 og 7 heri, at – selv midlertidige – forringelser i et vandområde kun er tilladte under ekstraordinære omstændigheder. Heraf følger det, at den tærskel, hvorover der foreligger en tilsidesættelse af forpligtelsen til at forebygge forringelse af et vandområde, skal være lav.
- 68 I modsætning til det, Bundesrepublik Deutschland har gjort gældende, kan en fortolkning, hvorefter alene »alvorlig skade« udgør en forringelse af tilstanden for et vandområde – en fortolkning, der i det væsentlige er baseret på en afbalancering af de negative indvirkninger på vandet på den ene side og de økonomiske interesser forbundet med vandet på den anden side – ikke udledes af ordlyden af artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60. Desuden skal det, som sagsøgeren i hovedsagen har anført, konstateres, at en sådan fortolkning ikke respekterer den ved dette direktiv fastlagte forskel mellem forpligtelsen til at forebygge forringelsen af tilstanden for et vandområde og de fravigelsesgrunde, der følger af artikel 4, stk. 7, i nævnte direktiv, for så vidt som alene disse sidstnævnte er udtryk for en interesseafvejning.
- 69 Når dette er sagt, skal det – i lighed med det af Kommissionen anførte – bemærkes, at der foreligger en »forringelse af tilstanden« for et overfladevandområde som omhandlet i artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60, når tilstanden for mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i direktivets bilag V forringes med en klasse, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilaget allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element imidlertid en »forringelse af tilstanden« for et overfladevandområde i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i).
- 70 Henset til samtlige foregående betragtninger skal det andet og det tredje spørgsmål besvares med, at begrebet »forringelse af tilstanden« af et overfladevandområde i artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60 skal fortolkes således, at der foreligger en forringelse, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i dette direktivs bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilaget allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element imidlertid en »forringelse af tilstanden« for et overfladevandområde i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i).

Sagens omkostninger

- 71 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i)-iii), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger skal fortolkes således, at medlemsstaterne – medmindre der indrømmes en fravigelse – er forpligtede til at nægte at godkende et enkeltprojekt, såfremt det kan medføre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, eller når det indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand eller et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand på den i direktivet fastsatte dato.**

- 2) **Begrebet »forringelse af tilstanden« i artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2000/60 skal fortolkes således, at der foreligger en forringelse, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i dette direktivs bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilaget allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element imidlertid en »forringelse af tilstanden« for et overfladevandområde i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i).**

Underskrifter

---

* Processprog: tysk.

Per Christensen

From: Rune Raun-Abildgaard [rurab@svana.dk]
Sent: 10. oktober 2016 10:26
To: Per Christensen
Subject: SV: Fiskevandsmålsætninger i Slagelse Kommunes vandløb

Att.: Udsætningsforeningen Vestsjælland v/Per Christensen

SVANA-408-00004

Kære Per Christensen

Du har på vegne af Udsætningsforeningen Vestsjælland (UFV) ved e-mails af henholdsvis 1. og 2. september 2015 rettet henvendelse til Naturstyrelsen (nu Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA)) angående fiskevandsmålsætninger i Vestsjællands amts Vandløbsplan af 19. december 2005 (planlægningsdokument nr. 1), der er vedtaget sammen med forslag til Regionplan 2005-2016.

UFV ønsker oplyst, om fiskevandsmålsætninger for Slagelse Kommunes vandløb ikke er gældende, førend vandområdeplanerne for anden planperiode (2015 - 2021) vedtages. Eksempelvis er Harrested Å i Vestsjællands amts Vandløbsplan af 19. december 2005 målsat som "B1 Gyde- og yngelopvækstområde" for laksefisk, og målsætningen er indskrevet i det gældende vandløbsregulativ efter vandløbsloven. UFV beder Naturstyrelsen om, at SVANA belyser problematikken. UFV ønsker også oplyst, om det vil være muligt at videreføre Vestsjællands Amts fiskevandsmålsætninger i kommunens vandhandleplan.

Du har efterfølgende rettet telefonisk henvendelse hertil, bl.a. vedr. ovennævnte om fiskevandsmålsætninger og vandløbsregulativer, men for god ordens skyld og for fuldstændighedens skyld besvares din henvendelse hermed også skriftligt.

Som bekendt offentliggjorde SVANA 27. juni 2016 vandområdeplaner for anden planperiode (2015-2021) med tilhørende bekendtgørelser om miljømål og indsatsprogrammer samt høringsnotater og sammenfattende redegørelser: <http://svana.dk/vand/vandomraadeplaner/vandomraadeplaner-2015-2021/vandomraadeplaner-2015-2021/>

Fiskevandsmålsætninger, der beror på det tidligere fiskevandsdirektiv (Rådets direktiv af 18. juli 1978 om kvaliteten af ferskvand, der kræver beskyttelse eller forbedring for at være egnet til, at fisk kan leve deri. Kodificeret ved direktiv 2006/44/EF af 6. september 2006), og som er omhandlet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 1/1983 om recipientkvalitetsplanlægning og/eller beror på de tidligere vejledende kravværdier for vandløbsvand, der var indeholdt i bilag 7 til de statslige vandplaner for perioden 2009 – 2015 (vejledende støtteparametre til understøttelse af vurdering af miljømål og tilstand fastlagt ved anvendelse af DVFI), er ikke direkte inddraget i den nuværende vandplanlægning.

Gennemførelsen af vandrammedirektivet medfører et beskyttelsesniveau for vand, som mindst svarer til det, der er fastsat ved tidligere retsakter, som derfor ophæves, når de relevante bestemmelser i vandrammedirektivet er gennemført fuldt ud. Bl.a. fiskevandsdirektivet blev derfor ophævet 13 år efter vandrammedirektivets ikrafttræden, dvs. 22. december 2013 (direktivets art. 22).

Efter ophævelse af fiskevandsdirektivet er alene vandrammedirektivets miljømål gældende, herunder direktivets definition af god økologisk tilstand, der bl.a. dækker de fysisk-kemiske parametre, som var indeholdt i fiskevanddirektivet.

Det afgørende er således, om de biologiske kvalitetselementer for det pågældende type af overfladevandområde ikke forringes eller forhindres i at udvise niveauer, der svarer til god økologisk tilstand og om koncentrationen af forurenende stoffer i vandområdet ikke overstiger eventuelle fastsatte miljøkvalitetskrav. Dertil kommer, at

vandrammedirektivet finder anvendelse i forhold til alle vandområder, og ikke kun vandområder, der tidligere var udpeget som henholdsvis laksefisk- eller karpefiskevande efter fiskevandsdirektivet.

Fiskevandsmålsætninger og kravværdier vil dog fortsat kunne opretholdes og anvendes fremadrettet i det omfang, kommunerne finder det nødvendigt for at sikre målopfyldelse, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladvandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Du er velkommen til at kontakte mig, hvis du fortsat har spørgsmål til vandplanlægningen og fysisk-kemiske kravværdier, som vurderes at understøtte målet om henholdsvis ikke at forringe overfladevandområdernes aktuelle tilstand og sikre god tilstand, herunder navnlig god økologisk tilstand.

Venlig hilsen

Rune Raun-Abildgaard

Fuldmægtig | Vandplanlægning

+45 93 58 81 44 | rurab@svana.dk

Miljø- og Fødevareministeriet

Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) | Haraldsgade 53 | 2100 København Ø | Tlf. +45 72 54 20 00 | svana@svana.dk | www.svana.dk

---

Fra: Per Christensen [<mailto:pc2@it.dk>]

Sendt: 2. september 2015 21:59

Til: NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse

Emne: FW: Fiskevandsmålsætninger i Slagelse Kommunes vandløb

Til Naturstyrelsen

Såfremt Vestsjællands amts fiskevandsmålsætninger ikke længere er gældende, vil det da være muligt, at indskrive at disse nedarves i kommunens vandhandleplan ?

Bekræft venligst modtagelsen af denne henvendelse.

Best regards/Venlig hilsen

på vegne af

Udsætningsforeningen Vestsjælland 95 Havørreden

Per Christensen

Per Christensen | Vardevej 8, 4200 Slagelse | Denmark | ☎ 0045 60315310 | Mail; pc2@it.dk

---

From: Per Christensen [<mailto:pc2@it.dk>]

Sent: 1. september 2015 21:49

To: 'NST@nst.dk'

Cc: 'Steen Albert Olsen (Byråd)'; 'litri@slagelse.dk'; 'kj@ufv95.dk'; 'Jesper Thykær'; 'dortheogflemming@hotmail.com'; 'Ib Larsen'; 'mv-og-tk@stofanet.dk'; 'hylby@mail.dk'

Subject: Fiskevandsmålsætninger i Slagelse Kommunes vandløb

Til Naturstyrelsen

Udsætningsforeningen Vestsjælland (herefter **UFV₉₅**) er en fælles organisation, bestående af Sports og Lystfiskerforeningerne på Vestsjælland, der har til formål, at udsætte laksefisk i Tude å og i de kystnære områder på Vestsjælland og efter evne og mulighed, at sikre vandløbene som gode fiske- og levesteder for ørreder.

I Vestsjællands amts vandløbsplan 2005-2016 (vedhæftes) har de fleste vandløb fiskevandsmålsætninger.

Målsætninger, som lokale Lyst- og Sportsfiskere i årtier har arbejdet for. Eksempelvis er Harrested Å målsat som B1 Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk. Denne målsætning er også indskrevet i det gældende regulativ (vedhæftes).

UFV₉₅ har forstået, at vedtagelsen af Statens vandplaner G1, der skette i efteråret 2014 betyder, at de amtlige vandløbsplaner ikke længere er gældende.

UFV₉₅ forstår, at de kommende Vandområdeplaner kan komme til, at indeholde fiskevandsmålsætninger, men disse er ikke pt. juridisk gældende.

UFV₉₅ ønsker derfor belyst og klarlagt om, der indtil der foreligger nye statlige gældende fiskevandsmålsætninger, fortsat er gældende fiskevandsmålsætninger for Slagelse Kommunes vandløb i relation til, at disse er indskrevet i de gældenden vandløbsregulativer.

Hvis vedtagelsen af Statens vandplaner G1 betyder, at fiskevandsmålsætningerne i de gældende vandløbsregulativer er aflyst, vil det betyde at vi i dag står uden et administrationsgrundlag, der beskytter fiskebestandene i Slagelse Kommunes vandløb.

UFV₉₅ ønsker oplyst om dette er tilfældet.

Hvis dette gælder, hvordan er dette foreneligt med Vandrammedirektivet?

UFV₉₅ skal bede om, a Naturstyrelsen belyser den nævnte problematik.

Bekræft venligst denne henvendelse.

Best regards/Venlig hilsen
på vegne af

Udsætningsforeningen Vestsjælland 95 Havørreden

Per Christensen

Per Christensen | Vardevej 8, 4200 Slagelse | Denmark | ☎ 0045 60315310 | Mail; pc2@it.dk

Afgørelse i sag om vedtagelse af tillægsregulativ for Røjenkær Bæk st. 0-4133

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 30. oktober 2013

Sag NMK-43-00316

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter vandløbslovens¹ §§ 12, 16, 17 og 27, bekendtgørelse om vandløbsregulering og - restaurering m.v.² og bekendtgørelse om regulativer for offentlige vandløb³ §§ 3 og 5.

¹Lovbekendtgørelse nr. 927 af 25. september 2009 om vandløb

²Bekendtgørelse nr. 1436 af 11. december 2007 om vandløbsregulering og -restaurering m.v.

³Bekendtgørelse nr. 1437 af 11. december 2007 om regulativer for offentlige vandløb

Natur- og Miljøklagenævnet hjemviser sagen til fornyet behandling i Herning Kommune.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet⁴.

⁴Lovbekendtgørelse nr. 736 af 14. juni 2013 om Natur- og Miljøklagenævnet

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 5, stk. 1, nr. 2 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Herning Kommune har den 3. januar 2012 vedtaget et tillægsregulativ for Røjenkær Bæk, som erstatter "Regulativ for kommunevandløbene Røjenkær Bæk med tilløb af 22. april 1996" på strækningen st. 0 til st. 4133. Med tillægsregulativet indføres ændrede krav til vedligeholdelsen af vandløbet.

Tillægsregulativet er påklaget af vandløbslauget for Røjenkær Bæk (efterfølgende kaldet klager 1) den 1. februar 2013 og af [person1] (efterfølgende kaldet klager 2) den 29. januar 2013. Klager 1 gør navnlig gældende, at kommunen har begået sagsbehandlingsfejl, at kommunen skulle have gennemført en regulerings sag, og at tillægsregulativets bestemmelser ikke lever op til kravene i vandløbsloven.

Klager 2 anfører, at en vedligeholdelse af vandløbet efter bestemmelserne i tillægsregulativet vil medføre oversvømmelser.

Sagens oplysninger

Røjenkær Bæk er et offentligt åbent vandløb på 17.523 meter. Det starter ved udløbet i Storå og løber i østlig retning, til det slutter syd for Haraldslund Plantage ved Ilskov.

Tillægsregulativet vedrører strækningen st. 0 - 4133, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Røjenkær Bæk er på dele af strækningen beliggende i Natura 2000 område nr. 225, Ovstrup Hede med Røjen Bæk. Udpegningsgrundlaget i Natura 2000 området er naturtyperne vandløb, tør hede, våd hede, tidvis våd eng, hængesæk og rigkær, samt arterne odder, grøn kølleguldsmed og bæklampret. De fleste arealer med hede og hængesæk har god naturtilstand, men prognosen for disse naturtyper er ugunstig. Natura 2000 planen angiver bl.a. afvanding som en trussel mod våd hede og hængesæk.

Naturtypen vandløb har på øvre strækning i Natura 2000 området moderat økologisk tilstand, mens den nedre del af vandløbet har god økologisk tilstand. Prognosen for naturtypen er ukendt pga. manglende viden. Natura 2000 planen angiver, at der er dårlige fysiske forhold i form af sandvandring og okkerbelastning.

En del af strækningen af Røjenkær Bæk (habitatområdet) er fredet. Af fredningens § 4 fremgår følgende:

§J.nr. 119-20-515-67

"Regulering af vandløb på de fredede arealer må ingensinde finde sted".

Ifølge Regionplan for Ringkøbing 2005 er Røjenkær Bæk på strækningen st. 0-4133 B2 målsat (opvækst- og opholdsvand for laks, ørred, stalling, smelt og helt). Målsætningen er opfyldt på strækningen fra st. 0-415, men ikke mellem st. 415 og 4133, da der er dårlige fysiske forhold og okkerbelastning.

Det oprindelige regulativ

Vandløbet er omfattet af "Regulativ for kommunevandløbene Røjenkær Bæk med tilløb af 22. april 1996".

Det fremgår af regulativets afsnit 3.2, at vandløbets vedligeholdelse skal ske på basis af vandløbets dynamiske skikkelse, således at vandføringsevnen svarende til den fastsatte skikkelse ikke forringes. Bestemmelserne om vandløbets fysiske skikkelse er fastlagt ud fra tidligere regulativer samt ud fra en opmåling udført i foråret 1993.

Røjenkær Bæk er inddelt i 3 strækninger. Strækning 1 er fra st. 0 - 6320. På s. 5 i regulativet er indsat en tabel med få oplysninger om ovennævnte strækning. Af tabellen fremgår, at strømrønde bredden skal være 2-3 meter. Derudover er der i regulativet vedlagt et bilag med længdeprofiler af vandløbet fra 20. november 1995. For den strækning, der er omfattet af tillægsregulativet, er kun angivet længdeprofil for st. 0-1140. Profilet indeholder alene oplysninger om vandløbets bundkoter.

Der er ikke angivet bundbredder på strækningen st. 0 - 4133, andet end ved st. 415, hvor bundbredden er oplyst til 8 meter.

Af afsnit 4.4 fremgår, at vandløbene skal vedligeholdes sådan, at vandløbenes fysiske tilstand er i overensstemmelse med de krav, som målsætningen stiller hertil.

Fra st. 0 - 6320 forsøges vandløbet ikke fastholdt i noget bestemt forløb. Dette betyder, at det tillades vandløbet at bevare og videreudvikle dets naturlige, slyngede forløb, jf. regulativets afsnit 5. Af samme afsnit fremgår, at der, på bl.a. denne strækning, skæres grøde efter behov, hvilket normalt skønnes at blive 2 gange årligt. Grødeskæringen udføres første gang i perioden 15. maj - 15. juni og anden gang i perioden 15. august - 15. oktober. Ved første grødeskæring slås bundvegetationen i den naturlige strømrønde på 2/3 af vandløbets regulativmæssige bundbredde. Ved sidste skæring slås vandløbet i regulativmæssig bundbredde.

Ifølge regulativets afsnit 5 skal Herning Kommune syne vandløbet mindst 1 gang årligt.

Herning Kommunes behandling af tillægsregulativet for Røjenkær Bæk

På Herning Kommunes Teknik- og Miljøudvalgsmøde den 31. august 2009 blev det besluttet at udarbejde et tillægsregulativ for Røjenkær Bæk, som skulle erstatte regulativet af 22. april 1996 for Røjenkær Bæk med tilløb på strækningen st. 0 - 4133.

Baggrunden herfor var, at en opmåling af vandløbet udført af Orbicon i 2009 viste, at den regulativmæssige strømrønde bredde for Røjenkær Bæk på 3 meter ikke var opfyldt på strækningen gennem habitatområdet.

Forvaltningen havde forud for Teknik- og Miljøudvalgsmødet vurderet, hvorvidt det var muligt at oprense

vandløbet. Følgende fremgår af s. 4 i referatet fra Teknik- og Miljøudvalgsmødet:

"Med baggrund i nedenstående uddrag af en Naturklagenævnsafgørelse fra 2010, vurderede forvaltningen, at en dispensation er udelukket.

"...Dog gælder det, at hvis et vandløb ikke er blevet oprenset over en meget lang periode, og derfor i væsentlig grad har ændret skikkelse, vil en oprensning, som tilbagefører det i dets "oprindelige skikkelse" kunne betragtes som en regulering".

Derudover havde kommunen foretaget en vurdering i henhold til habitatdirektivet for at undersøge, om en evt. regulering af vandløbet (hvor det oprenses til dets oprindelige skikkelse) ville være gavnligt.

Kommunen vurderede, at vandstanden ved en regulering ville sænkes i vandløbet. Det ville medføre, at der forekom en vandstandssænkning på de omkringliggende terrestriske naturområder. Kommunen vurderede, vandstandssænkningen ville være i modstrid med de målsætninger, der er for området, hvorfor en oprensning ikke ville være mulig.

På baggrund af ovenstående var det kommunens vurdering, at det korrekte var at udfærdige et tillægsregulativ. Hovedformålet med tillægsregulativet var at fastlægge bestemmelser om vandløbets fysiske tilstand i form af skikkelse og vandføring på en måde, der lovliggjorde vandløbets naturlige forløb igennem en lang årrække. Der skulle derfor tages udgangspunkt i de nuværende fysiske forhold i Røjenkær Bæk.

Tillægsregulativet for Røjenkær Bæk

Tillægsregulativet er udarbejdet som et teoretisk skikkelsesregulativ med kravvandsspejl på udvalgte stationer. De fysiske dimensioner i den teoretiske skikkelse er fastlagt efter opmålinger fra 1990'erne (st. 0-400), og fra Orbicons opmålinger fra 2009 (st. 400-4000) og 2011 (st. 4000-4133).

Det fremgår af tillægsregulativets afsnit 5, at vandføringsevnen i den teoretiske skikkelse i praksis er overført til kravvandsspejl på faste stationer. I samme afsnit er indsat en tabel, der viser det teoretiske vandspejl ved en række stationer samt krav til vandspejl ved stationerne. Det følger yderligere, at kommunen hvert år, og senest i november, skal udføre kontrol med dimensionerne i vandløbet.

Vedligeholdelsen af vandløbet på strækningen st. 0 - 4133 skal udføres således, at vandløbets fysiske tilstand er i overensstemmelse med kravene om god vandløbskvalitet samt udpegningsgrundlagene i habitatområdet Oustrup Hede med Røjen Bæk, jf. tillægsregulativets afsnit 4.

En eventuel iværksættelse af vedligeholdelse (oprensning) og omfanget af vedligeholdelse inden for st. 0-4000 vurderes af vandløbsmyndigheden ud fra en afvejning af miljømæssige, afvandingsmæssige og økonomiske interesser. Vedligeholdelsen foretages derfor kun i de tilfælde, det er nødvendigt at sikre landbrugets afvandingsmæssige interesse.

De sidste 100 meter opstrøms habitatgrænsen, fra st. 4000 - 4133 vedligeholdes til en bredde, der opfylder kravvandsspejlet i st. 4133, jf. regulativets afsnit 4.1. Af samme afsnit fremgår, at det kun er gældende, indtil anden indsats eventuelt udpeges i henhold til vandplanerne.

For så vidt angår grødeskæring vil den blive udført differentieret alt efter hvilken strækning, der er tale om (Herning Kommune har inddelt st. 0-4133 i 3 strækninger; nedstrøms habitatområdet, inden for habitatområdet og opstrøms habitatområdet).

Nedstrøms habitatområdet vil grødeskæring blive udført manuelt med strømrendeskæring. Grøden fjernes aldrig fuldstændig, idet der efterlades grødebræmmer og/eller grødeøer i vandløbets profil. Der fastsættes ikke faste grødeskæringsterminer. I stedet foretages grødeskæring efter vandløbsmyndighedens skøn om nødvendighed.

Inden for habitatområdet fastsættes der ikke grødeskæringsterminer. I stedet foretages grødeskæring

efter vandløbsmyndighedens skøn om nødvendighed. Grødeskæring vil omfatte beskæring af kantvegetation og træer.

Opstrøms habitatområdet foretages grønnskæring med mejekurv til en bredde angivet i tillægsregulativets tabel 1. Grødeskæringen udføres inden for terminerne 15. maj - 15. juni og 15. august - 15. oktober.

Klagerne til Natur- og Miljøklagenævnet

Tillægsregulativet er påklaget af klager 1 (repræsenteret af Heden og Fjorden) og klager 2. Klagerne over tillægsregulativet kan sammenfattes i følgende overskrifter:

- Herning Kommune lovliggør en tilstand, som er opstået som følge af, at kommunen ikke har vedligeholdt vandløbet i overensstemmelse med deres forpligtelser efter "Regulativ for kommunevandløbene Røjenkær Bæk med tilløb af 22. april 1996".
- Kommunen skulle have gennemført en regulerings sag (med erstatning til følge efter vandløbslovens § 23), da tillægsregulativet medfører ændrede krav til vandløbets skikkelse.
- Behandlingen af tillægsregulativet skal gå om, da kommunens behandling af tillægsregulativet var et lukket punkt på Teknik- og Miljøudvalgs mødet den 12. december 2011.
- Risikoen for oversvømmede arealer er stor, hvis der skal vedligeholdes efter bestemmelserne i tillægsregulativet.
- Tillægsregulativet overholder ikke § 12 i vandløbsloven, da der for den nederste del af strækningen ikke er fastsat bestemmelser om bundkoter.
- Den fastsatte skikkelse i tillægsregulativet er ikke i overensstemmelse med de faktisk opmålte tværprofiler.
- Der skal i tillægsregulativet anføres en bundkote både opstrøms og nedstrøms stryget og styrtet.
- Tillægsregulativets bestemmelser om vedligeholdelse af vandløbet er uacceptable.
- Det kan af tillægsregulativet ikke læses, hvad der forstås ved kravvandspejl.
- Det skal i tillægsregulativet anføres, i hvilket omfang det skal være muligt at efterlade grødebræmmer og/eller grødeøer opstrøms og nedstrøms habitatområdet. Der skal skæres grøde inden for habitatområdet, hvorfor vandløbsmyndigheden bør fastsætte skræringsterminer for grønnskæringen.
- Bestemmelsen i tillægsregulativets afsnit 4.1 om eventuelt ophør af vedligeholdelse på grund af de kommende vandplaner bør udtages.
- Kommunens praksis har forårsaget tilstandsændringer på arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

De enkelte klagepunkter er uddybet nærmere under Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger.

Herning Kommunes oplysninger om tidligere vedligeholdelse samt bemærkninger til klagepunkterne

Herning Kommune har fremsendt en beskrivelse af, hvilken vedligeholdelse, der har været på de nederste 6 km af Røjenkær Bæk, hvor strækningen st. 0 - 4133 indgår, fra 1992 frem til 2009. Af beskrivelsen fremgår, at det allerede i 1992 var besværligt at vedligeholde vandløbet, da det var omgivet af naturarealer uden afgræsning og bevokset med pilekrat og skov. Da der ifølge kommunen ikke var afvandingmæssige interesser i området, og da vandløbet havde et godt fald, udviklede vedligeholdelsen sig efterhånden til en gennemgang, hvor væltede træer og andre forhindringer blev fjernet.

I 1996 blev der oprenset på strækningen ved [person2] ejendom (omkring st. 3300) og fra habitatgrænsen og op til Malmkær Bæks udløb (st. 6320). Frem til 2001 forsøgte Herning Kommune at vedligeholde de oprensede strækninger, hvilket var vanskeligt, da vandløbet var dybt at gå i. Det fremgår af beskrivelsen, at store dele af de oprensede strækninger i 1999 var ved at gro sammen, specielt på [person2] ejendom, da kreaturer trampede brinkerne i stykker.

Efter udtrædningen af brinkerne ved [person2] ejendom, var det ikke muligt for kommunen at vedligeholde denne strækning i mange år. Naturvandløbsstrækningen (st. 0 - 6320) blev i 2006 gennemgået med henblik på at fjerne grene og træer langs vandløbet. I 2009 blev strækningen fra habitatgrænsen og 150 meter nedstrøms gennemgået med mejekurv, ligesom strækningen opstrøms habitatområdet op til [adresse2] blev gennemgået med mejekurv.

Herning Kommune har under sagen anført, at kommunen betragter tillægsregulativet som et teoretisk skikkelsesregulativ, hvor den reelle vandføring skal svare til de regulativmæssige forhold. Der er forsøgt indarbejdet en let tilgængelig kontrol af de fysiske dimensioner ved et krav til vandspejlet. Vandspejlet kan kun kontrolleres i grødefri situationer, men vil ifølge kommunen kunne kontrolleres af både lodsejere og myndigheden.

En vurdering af de naturmæssige, hydrauliske og miljømæssige mål for området imod behovet for afvanding af de vandløbsnære arealer medførte, at kommunen besluttede at foretage en retlig lovliggørelse af vandløbets nuværende dimensioner.

På den baggrund giver kommunen klager medhold i, at vedtagelsen af tillægsregulativet er et udtryk for en lovliggørelse af kommunens hidtidige manglende overholdelse af regulativet for Røjenkær Bæk.

Herning Kommune finder ikke, at kommunens praksis har medført tilstandsændringer på arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Kommunen begrundet dette med, at tillægsregulativet er udarbejdet med henblik på at fastholde de fysiske forhold i vandløbet, hvorfor der ikke vil ske tilstandsændringer på vandløbsnære arealer.

Kommunen har yderligere oplyst Natur- og Miljøklagenævnet, at den politiske behandling af sagen ved en fejl blev behandlet som et lukket punkt på Teknik- og Miljøudvalgets dagsorden. Fejlen blev rettet ved, at sagen efterfølgende blev tilgængelig på kommunens hjemmeside.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

I sagens behandling har deltaget Natur- og Miljøklagenævnets 10 medlemmer: Line Theil Elikofer (formand), Ole Pilgaard Andersen, Martin Glerup, Leif Hermann, Per Larsen, Marion Pedersen, Poul Søgaard, Peter Thyssen, Jens Vibjerg og Henrik Waaben.

Generelle bemærkninger vedrørende "Regulativ for kommunevandløbene Røjenkær Bæk med tilløb af 22. april 1996".

Ifølge vandløbslovens § 12, stk. 1, nr. 1, skal regulativer for offentlige vandløb indeholde bestemmelser om vandløbets skikkelse (bundbredde, bundkote og skråningsanlæg) eller vandføringsevne.

I regulativet fra 1996 er der alene fastlagt krav til strømrendebreden.

Da der i det nugældende regulativ fra 1996 hverken er fastsat krav til vandløbets skikkelse eller vandføringsevne, finder Natur- og Miljøklagenævnet, at regulativets bestemmelser om vedligeholdelse af strækningen st. 0-6320 er i strid med vandløbslovens § 12, stk. 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til ombudsmandsudtalelsen FOU nr. 2001.248. Her udtalte Folketingets Ombudsmand, at der ikke var holdepunkter for at antage, at der i vandløbsloven var hjemmel til at udlægge et offentligt vandløb som naturvandløb. Der skulle således i regulativet stilles faste krav til vandløbets skikkelse, dvs. være faste angivelser for bundbredde, bundkote og skråningsanlæg, eller til

vandløbets vandføringsevne.

Nævnet bemærker, at tillægsregulativet kun indeholder bestemmelser om Røjenkær Bæk på strækningen st. 0-4133. I det oprindelige regulativ for vandløbet er der ingen krav til vandløbets skikkelse eller vandføringsevnen på strækningen st. 0-6320.

Det betyder, at der for strækningen st. 4133-6320 i Røjenkær Bæk ingen krav er til vandløbets skikkelse eller vandføringsevne. Det påhviler derfor vandløbsmyndigheden at lovliggøre forholdene på denne strækning af vandløbet.

Spørgsmålet om reguleringssagen

Klager 1 anfører, at kommunen skulle have gennemført en reguleringssag (med erstatning til følge), da tillægsregulativet medfører ændrede krav til skikkelsen. Klager finder, at lodsejeren efter § 23 har krav på, at et vandløbs skikkelse eller vandføringsevne opretholdes ved vedligeholdelse, indtil det evt. reguleres.

Det er klagers opfattelse, at kommunens manglende vedligeholdelse er en ansvarspådragende handling. Klager finder ikke, at man uden konsekvenser kan lovliggøre en ulovlig adfærd, der består i at undlade at vedligeholde et vandløb.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger

Vandløb må kun reguleres efter vandløbsmyndighedens bestemmelse, jf. vandløbslovens § 17. Ved regulering forstås ændring af vandløbets skikkelse, herunder vandløbets forløb, bredde, bundkote eller skråningsanlæg, jf. § 16. Enhver der lider tab ved regulering har ret til erstatning, jf. lovens § 23.

Ifølge vandløbslovens § 12, stk. 1, nr. 1, skal regulativer for offentlige vandløb indeholde bestemmelser om vandløbets skikkelse eller vandføringsevne.

Normalt vil man derfor ved vurderingen af, om der er tale om en ændring af vandløbets skikkelse, tage udgangspunkt i, hvordan vandløbets skikkelse er beskrevet i vandløbsregulativet.

I det konkrete tilfælde er det ikke muligt at sammenholde den nuværende situation med, hvordan vandløbet så ud i 1996, da vandløbsregulativet trådte i kraft, da regulativet ikke indeholder tilstrækkelige oplysninger om vandløbets skikkelse.

Det kan derfor ikke med sikkerhed fastslås, om vandløbets skikkelse er ændret fra 1996 og frem til nu. Der er dog flere parametre der taler for, at vandløbets skikkelse har ændret sig.

Først og fremmest er både klager (1) og Herning Kommune enige om, at vandløbet med tiden har ændret skikkelse, da vedligeholdelsen har været sparsom.

Derudover viser den erfaring, man har fra vandløb, der ikke vedligeholdes (oprenses for sediment og grødeskæring), at vandløbet normalt ændrer sig over tid. Ændringerne skyldes naturligt forekommende processer i vandløbet. Det strømmende vand graver materiale fri i vandløbets bund og sider, og transporterer materialet ned gennem vandløbet, hvor det senere vil blive aflejret ved lavere strømhastigheder. Omfanget af transporten afhænger af strømhastigheden og partiklernes størrelse og vægt. Processerne bidrager til, at vandløbet på sigt vil udvikle en mere slynget form. Et andet væsentligt forhold er plantevæksten. I et uskygget vandløb som Røjenkær Bæk vil der i større eller mindre grad udvikles grøde (vandplanter). Større mængder af grøde vil påvirke vandløbets strømningsmønstre (kraftig strømhastighed udenfor grøden og lav strømhastighed inde mellem vandplanterne), og dermed have indflydelse på de ovennævnte processer.

Natur- og Miljøklageklagenævnet finder ikke, at det er muligt at sige noget generelt om, hvorvidt et vandløb, der ikke bliver vedligeholdt, vil få et større eller mindre tværsnitsprofil over tid, men på baggrund af ovenstående er det nævnets vurdering, at Røjenkær Bæks skikkelse som sådan har ændret sig fra 1996 og frem til nu.

Natur- og Miljøklagenævnet har vurderet, om en sådan ændring er omfattet af vandløbslovens § 16 om regulering.

Det fremgår af bemærkningerne⁶ til vandløbsloven, at de indgreb, der nævnes i § 16 (ændring af vandløbets skikkelse, herunder vandløbets forløb, bredde, bundkote eller skråningsanlæg) svarer til de indgreb, vandløbsretten kunne tillade efter den tidligere bestemmelse om regulering i § 20, stk. 47 i vandløbsloven fra 1970. Efter denne bestemmelse kunne Vandløbsretten træffe bestemmelse om forandringer ikke blot i et vandløbs dimensioner, men også i beliggenheden af vandløbet, således at der på en kortere eller længere strækning gravedes et helt nyt vandløb, eller således at det åbne løb på kortere eller længere strækninger blev erstattet af eller suppleret med en rørledning, ligesom der kunne træffes bestemmelse angående tilvejebringelse eller ændring af strømløb gennem søer, indføring af sideløb, inddigning af vandløbet eller af andre vandløb i samme nedbørsområde, om fastlæggelse eller ændring af vandskel og afledning til nye afløb, om ændring af vandløbets udløb i havet eller fjorden og om andre lignende foranstaltninger af vandløbet.

⁶Folketingstidende 1981-82, tillæg A, 2. samling, s. 1184

⁷Lbkg nr. 132 6/3 1970

Begrebet "regulering" blev indført i anordning 29/7 1846 "om vands afledning og afbenyttelse til jorders forbedring"⁸. Professor Flemming Tolstrup⁹ angiver i bogen "Vand og Vandløb" fra 1970, at ordet "regulering" kom til at betyde arbejder, der i forbindelse med optagelse af vandløb som offentlige blev gennemført for at sætte et vandløb i en sådan stand, at det i fremtiden kunne tilfredsstille afledningen ved hjælp af almindelig vedligeholdelse. Da der opstod tvivl om, hvorvidt reglerne om regulering kunne anvendes fuldt ud på senere ændringer og nyanlæg, besluttedes det ved udarbejdelse af vandløbsloven i 1949 at gøre regulering anvendelig overalt, hvor vandafledningen trænger til forbedring.¹⁰

⁸Efter anordningens § 7 skulle vandløbsretten efter beslutningen om at sætte et vandløb under offentligt tilsyn undersøge, om dets naturlige beskaffenhed eller dets faktiske tilstand gjorde udvidelser, fordybninger eller andre væsentlige forandringer nødvendige

⁹Bl.a. forfatter til den kommenterede vandløbslov fra 1975

¹⁰Flemming Tolstrup, "Vand og Vandløb", 1970, s. 58-59

Endelig fremgår det af bemærkningerne til vandløbsloven af 1982¹¹, at bestemmelserne i vandløbslovens kapitel 6 om regulering af vandløb indeholder lovens grundlæggende regler om beskyttelse af vandløbets naturgivne skikkelse, hvorfor der ikke må reguleres, medmindre der forudgående kan opnås en tilladelse hos vandløbsmyndigheden.

¹¹Folketingstidende 1981-82, tillæg A, s. 1183

Nævnet finder på baggrund af ovenstående, at en regulering som udgangspunkt kræver en aktiv handling - et arbejde, der indebærer en ændring af vandløbet. I denne sag ønsker kommunen at lovliggøre en naturlig udviklet tilstand og sikre vandløbets nuværende naturlige skikkelse. Nævnet finder derfor ikke, at der i det konkrete tilfælde er tale om en regulering af Røjenkær Bæk i vandløbslovens forstand.

Natur- og Miljøklagenævnet kan derfor ikke give klager medhold i dette klagepunkt.

Nævnet bemærker, at det efter vandløbslovens § 73, stk. 1 er muligt at rejse et erstatningskrav ved taksationsmyndighederne, hvis klager finder, at vandløbsmyndigheden ikke har overholdt sin vedligeholdelsesforpligtigelse.

Herning Kommunes behandling af tillægsregulativet

Klager 1 har under sagen påpeget, at Herning Kommunes behandling af tillægsregulativet var et lukket punkt på Teknik- og Miljøudvalgsmødet den 12. december 2011. Klager finder, at behandlingen af tillægsregulativet skal gå om, så interessenter og dagspresse har adgang til at kommentere på dagsordenen inden mødet.

Herning Kommune har under nævnets behandling af sagen oplyst, at den politiske behandling af sagen ved en fejl blev behandlet som et lukket punkt på Teknik- og Miljøudvalgets dagsorden. Fejlen blev rettet ved, at sagen efterfølgende blev tilgængelig på kommunens hjemmeside.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger

§ 5 i bekendtgørelse om regulativer for offentlige vandløb¹² har følgende ordlyd:

¹²Bekendtgørelse nr. 1437 af 11. december 2007

Forslag til regulativ fremlægges for offentligheden til gennemsyn i mindst 8 uger. Tid og sted for fremlæggelsen meddeles i stedlige blade. Det meddeles samtidig, at eventuelle indsigelser og ændringsforslag m.v. kan indgives skriftligt til vandløbsmyndigheden inden for 8 ugers fristen.

Stk. 2. Med samme indsigelsesfrist sendes forslaget samtidig til berørte myndigheder.

Stk. 3. Vandløbsmyndigheden kan afholde offentligt møde om forslaget.

Det fremgår af sagens dokumenter, at regulativforslaget har været udsendt i offentlig høring i 8 uger, som der er krav om efter bekendtgørelsens § 5.

Da der ingen regler inden for vandløbslovgivningen er for, at behandling af tillægsregulativer skal behandles som et åbent punkt på Teknik- og Miljøudvalgsmøder, finder Natur- og Miljøklagenævnet, at der ikke kan gives klager 1 medhold i påstanden om, at kommunens behandling af tillægsregulativet på denne baggrund skal gå om.

Risikoen for oversvømmelse arealer

Klager 1 og 2 anfører, at der er risiko for oversvømmelser, hvis der skal vedligeholdes efter bestemmelserne i tillægsregulativet.

Natur- og Miljøklagenævnet bemærker i den forbindelse, at der efter gældende praksis ikke kan stilles krav om, at et vandløb skal kunne afværge enhver nedbørsmængde. Et regulativ giver således ikke garanti mod periodiske oversvømmelser af de vandløbsnære arealer.¹³

¹³Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, "Notat til inspiration for vandløbsmyndighederne. Udarbejdelse af vandløbsregulativer, erfaringsopsamling og ny viden", Juni 2007, s. 26

Nævnet finder derfor, at det er i overensstemmelse med vandløbsloven, at de i vandløbsregulativerne fastsatte krav indebærer, at der er en statistisk risiko for oversvømmelse.

Tillægsregulativets overensstemmelse med vandløbslovens § 12

Klager 1 finder ikke, at kravene til et tillægsregulativ efter vandløbslovens § 12 er overholdt. Dette begrundes med, at der ikke er fastsat bundkoter for den nederste strækning i vandløbet.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger

Det følger af vandløbslovens § 12, stk. 1, nr. 1, at regulativet skal indeholde bestemmelser om vandløbets skikkelse eller vandføringsevne.

Et vandløbs vandføringsevne er et udtryk for den vandspejlskote, som er resultatet af afledning af en given mængde vand pr. tid i vandløbet. Vandføringsevnen kan også udtrykkes som den mængde vand, vandløbet kan aflede pr. tid ved en given vandspejlskote.

Af tillægsregulativet fremgår bl.a., at der på strækningen fra st. 0 til st. 4.133 er fastlagt krav til vandløbets vandføringsevne i den grødefri situation. I regulativets tabel 1 er fastlagt teoretiske regulativmæssige vandløbsdimensioner, og det fremgår af regulativet, at den aktuelle vandføringsevne skal svare til vandføringsevnen i disse teoretiske vandløbsdimensioner.

Natur- og Miljøklagenævnet forstår tillægsregulativet således, at dimensionerne angivet i tabel 1 ikke nødvendigvis på noget tidspunkt skal være forekommende i vandløbet, men at den aktuelle vandføringsevne i en grødefri situation skal svare til den vandføringsevne, der ville være til stede i vandløbet, såfremt vandløbet havde de anførte dimensioner.

Nævnet finder på baggrund af ovenstående, at tillægsregulativet indeholder bestemmelser om vandløbets vandføringsevne i overensstemmelse med vandløbslovens § 12, stk. 1, nr. 1.

Klager 1 har under sagen gjort gældende, at tillægsregulativet ikke overholder § 12 i vandløbsloven, da der for den nederste del af strækningen i vandløbet ikke er fastsat bestemmelser om bundkoter.

Natur- og Miljøklagenævnet bemærker hertil, at Herning Kommune efter vandløbslovens § 12 ikke er forpligtet til at fastsætte krav til bundkoter i vandløbet, da tillægsregulativet indeholder bestemmelser om krav til vandløbets vandføringsevne.

Den i tillægsregulativet fastsatte skikkelses overensstemmelse med de faktisk opmålte tværprofiler

Der er klaget over, at den fastsatte skikkelse i tillægsregulativet ikke er i overensstemmelse med de faktisk opmålte tværprofiler. Klager har herudover under sagen gjort gældende, at dimensionerne i tillægsregulativet skal ændres, så de i gennemsnit svarer til de faktisk opmålte profiler udvidet med et passende vedligeholdelsesinterval - 20-30 cm.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger

Det fremgår af Skov- og Naturstyrelsens notat om "Udarbejdelse af vandløbsregulativer"¹⁴, at der for vandløbsstrækninger, som hidtil har haft status som "naturvandløb", skal udarbejdes et nyt regulativ, og at der ved fastlæggelse af krav til skikkelse eller vandføringsevne tages udgangspunkt i den faktiske tilstand.

¹⁴Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, "Notat til inspiration for vandløbsmyndigheder, Udarbejdelse af vandløbsregulativer, erfaringsopsamling og ny viden", Juni 2007, s. 28

Tillægsregulativet stiller krav til vandføringsevnen. De fastsatte krav skal således tage udgangspunkt i den faktiske vandføringsevne.

Til beskrivelse af vandløbets faktiske vandføringsevne har Orbicon udarbejdet en model over den aktuelle strækning i Røjenkær Bæk i programmet VASP. Modellen beskriver sammenhængen mellem vandspejl og afstrømning. I modellen indgår vandløbets skikkelse, manning-tallet¹⁵ og afstrømningen i vandløbet. På baggrund af de forannævnte oplysninger anvendes modellen bl.a. til at beregne vandspejlet på vandløbet for på denne måde at fastsætte vandspejlskrav. Den af Orbicon anvendte metode til belysning af og fastsættelse af krav til vandløbets vandføringsevne er en accepteret og anerkendt metode, der bl.a. er omtalt i førnævnte notat om "Udarbejdelse af vandløbsregulativer".

¹⁵Manningtallet er et udtryk for den "ruhed" eller modstand, der er i et vandløb på grund af grøde, forskelle i substrat i vandløbsbunden m.m. Jo større Manningtallet er, jo mindre er modstanden.

Røjenkær Bæk er på den aktuelle strækning for tillægsregulativet blevet opmålt af Orbicon i henholdsvis

2009 (st. 400 - st. 4.000) og i 2011 (st. 4.000 - st. 4.133). Endvidere indgår en opmåling fra 1990'erne (st. 0 - st. 400). Ved opmålingen fra 2009 blev der også opmålt vandspejl i vandløbet.

Ved udregning af vandspejlet konstaterede Orbicon, at det beregnede vandspejl (beregnet i VASP på baggrund af de faktiske opmålinger) ikke stemte overens med det af Orbicon opmålte vandspejl fra 2009.

De opmålte profiler blev efterfølgende justeret i modellen, så det beregnede vandspejl stemte overens med det opmålte vandspejl med henblik på at få modellen til at give den mest nøjagtige forudsigtelse af vandspejlet ved en given vandføring. De justerede profiler svarer til de teoretiske regulativmæssige vandløbsdimensioner i tillægsregulativets tabel 1.

Da der ved fastsættelsen af krav til vandføringsevnen skal tage udgangspunkt i den faktiske vandføringsevne, finder Natur- og Miljøklagenævnet ikke, at dimensionerne skal udvides med de af klager anførte 20 - 30 cm.

Klager 1 har påpeget, at den fastsatte skikkelse i tillægsregulativet ikke er i overensstemmelse med de faktisk opmålte tværprofiler

Natur- og Miljøklagenævnet skal hertil indledningsvist bemærke, at selvom tillægsregulativet er vandføringsevnebestemt, og de angivne dimensioner således ikke er udtryk for et krav til vandløbets skikkelse, så kan de angivne dimensioner have betydning for beregningen af den aktuelle vandføringsevne, idet de indgår i beregningen som et parameter.

Forklaringen på den foretagne justering i modellen er ifølge Orbicon, at der kun er opmålt et begrænset antal profiler i vandløbet, og at der mellem de opmålte profiler har været strukturer i vandløbets profil, som har givet anledning til forskellen i vandspejl.

Nævnet bemærker, at der ved opmåling af et begrænset antal profiler i et vandløb altid vil være variationer, der ikke indfanges af opmålingerne og som vil kunne påvirke vandstanden i vandløbet ved en given afstrømning. Dette gælder i særdeleshed for vandløb med en høj grad af variation som Røjenkær Bæk. Afstanden mellem de opmålte profiler på den aktuelle strækning i Røjenkær Bæk er på mellem 5 m og 229 m med et gennemsnit på 96 m. Nævnet finder, at antallet af opmålte profiler samt afstanden mellem disse er tilstrækkelig til at beskrive den aktuelle strækning af vandløbet.

I forhold til den af Orbicon foretagne justering bemærkes det i øvrigt, at dette er en almindelig accepteret procedure i forbindelse med tilpasning af modeller, som den her omhandlede.

På denne baggrund finder Natur- og Miljøklagenævnet ikke anledning til at tilsidesætte de af kommunen fastsatte dimensioner i tabel 1.

I forhold til beskrivelsen af selve vandføringsevnen fremgår det dog af tillægsregulativet for Røjenkær Bæks bilag 1, at Herning Kommune på strækningen st. 0-400 har benyttet data fra 1990'erne om vandløbets skikkelse. Kommunen har således ikke for denne strækning taget udgangspunkt i vandløbets faktiske tilstand.

Idet vandløbet kan have ændret skikkelse siden opmålingen fra 1990'erne, finder nævnet, at Herning Kommune skal foretage en ny beskrivelse af vandføringsevnen og beregning af vandkravspejl baseret på nye opmålinger af denne strækning.

I forhold til den øvrige strækning st. 400-4133 finder Natur- og Miljøklagenævnet ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens beregning af vandføringsevnen.

Angivelse af bundkoter i tillægsregulativets tabel 1

Klager 1 har anført, at der i tillægsregulativets tabel 1 må anføres en bundkote både opstrøms og nedstrøms stryget og styrtet.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger

Kommunen har i tillægsregulativets tabel 1 valgt at angive forekomsten af henholdsvis et stryg og et styrt ved kun et enkelt målepunkt.

Dimensionerne i tabel 1 indgår i modelberegningerne bag vandløbets vandføringsevne.

Hvis et vandløb har en jævnt faldende bund med lille variation, vil det ved forekomsten af styrt eller korte stryg med større fald være vigtigt at kende vandløbets bundkote både op- og nedstrøms styrtet/stryget for at få et retvisende billede af vandløbets længdeprofil. Har vandløbsbunden derimod stor variation, og er faldet henover styrt eller stryg lille, vil betydningen af faldet i forhold til det samlede profil være meget lille.

De nærmeste målepunkter for bundkoten i tabel 1 viser et jævnt fald henover styrtet på kun ca. 1 ‰ over en ca. 300 m strækning. Samtidig fremgår det af Orbicons rapporter bag tillægsregulativet, at der er store variationer i bundforholdene i vandløbet, og at vandløbet varierer inden for få meter. Betydningen af de angivne styrt og stryg sammenholdt med vandløbsbundens generelle variation vil derfor være meget lille.

Nævnet finder på baggrund af ovenstående ikke anledning til at tilsidesætte Herning Kommunes vurdering i forhold til angivelse af bundkoter i forbindelse med styrt og stryg.

Tillægsregulativets bestemmelser om vedligeholdelse

Klager anfører, at tillægsregulativets bestemmelser om vedligeholdelse af strækningen st. 0-4133 er uacceptable, da det ikke er nøje beskrevet, hvordan og i hvilket omfang vedligeholdelsen skal finde sted.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger

Ifølge vandløbslovens § 27, stk. 1, skal vandløb vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres, medmindre andet er fastsat i regulativet eller i afgørelse

efter lovens § 36 a, stk. 1.

Efter bekendtgørelse om regulativer for offentlige vandløb § 3, nr. 2, skal et regulativ indeholde bestemmelser om vandløbets vedligeholdelse, herunder om vedligeholdelsesarbejdets udførelse, om bortskaffelse af fyld og grøde samt om sikring af dræudløb.

Vedligeholdelsen af offentlige vandløb påhviler ifølge lovens § 31 vandløbsmyndigheden.

Det fremgår af tillægsregulativet, at en eventuel iværksætning af vedligeholdelse og omfanget af vedligeholdelse på strækningen st. 0-4000 vurderes af vandløbsmyndigheden, ud fra en afvejning af miljømæssige, afvandingsmæssige og økonomiske interesser, og at vedligeholdelsen derfor kun foretages i de tilfælde, det er nødvendigt at sikre landbrugets afvandingsmæssige interesse.

De sidste 100 meter opstrøms habitatgrænsen, fra st. 4000-4133, vedligeholdes til en bredde, der opfylder kravvandspejlet i st. 4133.

Herning Kommune er efter vandløbslovens § 27 forpligtet til at vedligeholde Røjenkær Bæk på en sådan måde, at vandløbets skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres. En bestemmelse om, at vedligeholdelse kun foretages i de tilfælde, det er nødvendigt at sikre landbrugets afvandingsmæssige interesser, er efter Natur- og Miljøklagenævnets vurdering i strid med vandløbslovens § 27, stk. 1.

Herudover er det nævnets opfattelse, at der i tillægsregulativet ikke er klare bestemmelser om, hvornår og i hvilket omfang vandløbet skal oprensnes. Hvis der ikke er krav til dette, er der risiko for, at vandføringsevnen vil ændres med tiden, da vandløbet ikke søges opretholdt med en bestemt vandføringsevne.

Natur- og Miljøklagenævnet finder således, at det i tillægsregulativet tydeligt må fremgå, hvornår det er

nødvendigt med oprensning af vandløbet, og i hvilket omfang oprensningen skal finde sted. Det kan eksempelvis ske ved, at der indsættes bestemmelser om, at opgravning af aflejringer senest iværksættes, når vandløbets kravvandsspejl er overskredet.

På den baggrund er det nævnets vurdering, at regulativets bestemmelser om vedligeholdelse, fsva. oprensning af vandløbet, på strækningen st. 0-4000 ikke er i overensstemmelse med vandløbslovens § 27 og bekendtgørelse om regulativer for offentlige vandløb og vandløbsloven.

Tillægsregulativets bestemmelser om grødeskæring

Klager finder, at det i tillægsregulativet skal anføres, i hvilket omfang det skal være muligt at efterlade grødebræmmer og/eller grødeøer opstrøms og nedstrøms habitatområdet. Klager mener, der skal skæres grøde inden for habitatområdet, hvorfor vandløbsmyndigheden bør fastsætte skræringsterminer for grødeskæringen.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger

Et regulativ skal efter bekendtgørelse om regulativer for offentlige vandløb § 3, nr. 2, bl.a. indeholde bestemmelser om vandløbets vedligeholdelse, herunder om vedligeholdelsesarbejdets udførelse, om bortskaffelse af fyld og grøde samt om sikring af drænudløb.

Natur- og Miljøklagenævnet finder, at Herning Kommunen frit kan skønne, om det er nødvendigt eller ej med grødeskæring, men skal i den forbindelse bemærke, at kommunen efter vandløbsloven er forpligtet til at sikre den i tillægsregulativet fastlagte vandføringsevne - uanset om der er grøde eller ej i vandløbet på tidspunktet for tilsyn med Røjenkær Bæk. At kommunen kan skønne, hvorvidt der grødeskæres eller ej, betyder således ikke, at kommunen ikke skal sikre, at vandføringsevnen i Røjenkær Bæk er i overensstemmelse med tillægsregulativets krav hertil.

Tillægsregulativets bestemmelser om kravvandspejl

Klager har under sagen gjort gældende, at man af tillægsregulativet ikke kan læse, hvad der forstås ved kravvandspejl. Klager mener ikke, at det i praksis er muligt at foretage en kontrol af vandspejlet, da det ikke er beskrevet, hvilken vandføring der skal tages udgangspunkt i. Der skal derfor opstilles en sammenhæng mellem vandstand og vandføring.

Af tillægsregulativets afsnit 5 fremgår følgende:

"Vandføringsevnen i den teoretiske skikkelse er i praksis overført til kravvandspejl på faste stationer. Herved kan den aktuelle vandføringsevne aflæses som en given vandstand i vandløbe".

Herning Kommune har under sagen oplyst, at der i tillægsregulativet er forsøgt indarbejdet en let tilgængelig kontrol af de fysiske dimensioner ved et krav til vandspejlet.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger

Natur- og Miljøklagenævnet bemærker indledningsvist, at en måling af vandspejlene i vandløbet på de stationer, hvor der er fastsat kravvandspejl, ikke i sig selv giver svar på, om kravene til vandføringsevnen er overholdt. Dette skyldes, at kravene til afstrømningen i regulativet "kun" gælder ved 3 fastsatte afstrømninger, som højst sandsynligt ikke er ens med afstrømningen i Røjenkær Bæk den dag, hvor tilsynet med vandløbet finder sted.

For at sikre at kravene til vandføringsevnen i tillægsregulativet er overholdt, er det nødvendigt, at vandløbets skikkelse måles op. Disse data, samt oplysninger om afstrømninger og manningtal (på 20) skal indsættes i Orbicons dataprogram VASP, hvorefter vandspejlet kan udregnes. Er vandspejlet højere end kravvandspejlet, er kravene i tillægsregulativet ikke overholdt.¹⁶

¹⁶Metoden til kontrol af vandføringsevnen er beskrevet i civilingeniørs Kristian Vestergaards rapport

"Vurdering af forskellige metoder til fastlæggelse af krav til vandløbenes skikkelse eller vandføringsevne", december 2003, s. 18.

Som tillægsregulativet er formuleret nu, finder nævnet ikke, at bestemmelserne om kontrol af vandføringsevnen er tilstrækkelige. Herning Kommunen må i tillægsregulativet nærmere forklare, hvordan vandføringsevnen kontrolleres, så administrationsgrundlaget for vandløbet er klart og forståeligt.

Tillægsregulativets bestemmelse om eventuelt ophør af vedligeholdelse på grund af de kommende vandplaner

Det fremgår af tillægsregulativet, at de sidste 100 meter opstrøms habitatgrænsen, fra st. 4000 - 4133 vedligeholdes til en bredde, der opfylder kravvandspejlet i st. 4133, jf. regulativets afsnit 4.1. Af samme afsnit fremgår, at dette kun er gældende, indtil anden indsats eventuelt udpeges i henhold til vandplanerne

Klager 1 anfører, at bestemmelsen i tillægsregulativets afsnit 4.1 om eventuelt ophør af vedligeholdelse på grund af de kommende vandplaner bør udtages, da en ændring af et regulativ skal ske ved overholdelse af de procedureregler, der gælder herfor.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger

Det følger af vandløbslovens § 12, stk. 3, at det i regulativer for offentlige vandløb, for hvilke det af vandplaner eller miljømålsloven fremgår, at der skal foretages en indsats, kan fastsættes bestemmelse om ændret vedligeholdelse således, at vandløbet eller dele heraf ikke eller kun i særlige tilfælde må vedligeholdes. Vandløbsmyndigheden kan først ændre vedligeholdelse, når myndigheden har indhentet godkendelse hertil hos de statslige myndigheder, jf. § 13 a.

En evt. ændring af vedligeholdelsen af Røjenkær Bæk, der foretages på baggrund af vandplanerne, vil således kræve de statslige myndigheders, dvs. Miljøministeriet og Fødevareministeriet, tilladelse ligesom kommunen skal sikre sig, at vandløbslovens øvrige bestemmelser overholdes.

Klagers antagelse om, at Herning Kommune har forårsaget tilstandsændringer på de omkringliggende § 3 arealer

Klager har under sagen gjort gældende, at kommunens praksis med (manglende) vedligeholdelse af Røjenkær Bæk har forårsaget tilstandsændringer på arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, da arealerne i dag er vandlidende. Klager ønsker, at arealerne bringes tilbage i oprindelig stand med orkideer og mulighed for pleje via afgræsning.

Herning Kommune har ikke truffet afgørelse efter naturbeskyttelsesloven, hvorfor Natur- og Miljøklagenævnet ikke kan tage stilling til spørgsmålet. Nævnet bemærker i den forbindelse, at klager kan anmode Herning Kommune om at træffe afgørelse om, hvorvidt kommunens vedligeholdelsespraksis har været i strid med naturbeskyttelseslovens § 3.

Samlet set finder Natur- og Miljøklagenævnet, at tillægsregulativet for Røjenkær Bæk lider af væsentlige mangler, da de opmålinger, der ligger til grund for beregning af vandføringsevnen på strækningen st. 0-400, ikke med sikkerhed er retvisende for de aktuelle forhold i vandløbet, da bestemmelserne om vedligeholdelse (oprensning) af vandløbet ikke er i overensstemmelse med bekendtgørelse om regulativer § 3, nr. 2 og vandløbslovens § 27, og da der i tillægsregulativet ikke er tilstrækkelig klare bestemmelser om kontrol af vandføringsevnen.

På den baggrund hjemviser Natur- og Miljøklagenævnet sagen til fornyet behandling i Herning Kommune.

Natur- og Miljøklagenævnet • Rentemestervej 8 • 2400 København NV • 72 54 10 00 • CVR: 18 21 09 32 • EAN:

5798000865006 • nmkn@nmkn.dk ([mailto:nmkn@nmkn.dk?subject=Natur- og Miljøklagenævnets Afgørelsesportal](mailto:nmkn@nmkn.dk?subject=Natur-ogMiljoklagenavnetsAfgørelsesportal))

Slagelse Kommune
Center for Teknik og Miljø
Dahlsvej 3, 4220 Korsør

www.slagelse.dk

